

למקד + הוצאות + ~~למקד~~ 322

מדינת ישראל

גנזך המדינה
מזכיר - חשבון

משרד

ד.מ.מ.

וזרם השלם: חלוקה: למינו' פלס
ש"מ: 21.1.69

1.1969
מאה יומן

מס. חיק מקורי, 3 בולט למ.מ.

מחלקה

ועדת השרים העליונה לענין ירושל

שם

8220 / 17 - א

מס פרט: 1082177 מס: 77.4/22 - 155
24/11/2012 02-111-08-11-10

מזהה פיוז: מזהה לוגי: כתובת:

252-3

ס ו ד י

פ ר ו ט ר ק ר ל
מישיבת ועדת השרים העליונה
לענין ירושלים

ב' בשבט תשכ"ט - 21.1.69
(בשעה 9.00 לפנה"צ בלשכת ראש הממשלה)

נ כ ח ר : השרים: ראש הממשלה ל. אשכול - יו"ר

השר מ. בגין
שר החקלאות ח. גבתי
שר הדתות ז. ורהפטיג
שר הפנים חמ. שפירא
שר המשטרה א. ששון

מ. ארנון	- מזכיר הממשלה
י. אלוני	- נציבות שירות המדינה (בסעיף א' וב')
מר ברוצקוס	- צוות המתכננים (בסעיף ג')
א. ירמנס	- משרד האוצר
מ. בנבנישתי	- עיריית ירושלים
י. ניצן	- נציב שירות המדינה (בסעיפים א' וב')
ס. קולק	- ראש העיר, ירושלים
צ. רפיח	- משרד החוץ
א. שרון	- צוות המתכננים (בסעיף ג')
א. שרון	- " "
י. תמיר	- משרד ראש הממשלה

מ. נייר - מזכיר הועדה

סדר היום: א. זכויות וותק של עובדי ציבור במזרח ירושלים
ב. מעמד עובדי המדינה במזרח ירושלים
ג. שיקום בית הכנסת "חורבת רבי יהודה החסיד"
ד. קרית האוניברסיטה בהר הצופים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אני פותח את הישיבה.

א. זכויות וותק של עובדי ציבור במזרח ירושלים.

מ. י. ניצן:

לפני ועדת השרים מסמך המסביר את הבעיות,
אני רק רוצה להבליט כמה בעיות.

יש לפנינו שתי בעיות שקשורות בעובדי

הציבור במזרח ירושלים. בעיה אחת זה זכויות הוותק הקשורות
לפיצויים וגמלאות וצורת העסקתם של עובדי הציבור במזרח ירושלים.
המדובר בערך ב-200 עובדי מדינה וכ-300 עובדי עיריה. זה קצת
שונה מהמספרים המופיעים במסמך. שר האוצר היה סבור שלשתי
הבעיות הללו יש השלכות מדיניות, ולכן ביקש להכיא את זה בפני
ועדת השרים.

מהו המצב המשפטי? יודעי חוק אמרו

שממשלת ישראל איננה יורשת של ממשלת ירדן במזרח ירושלים.
מאידך, עיריית ירושלים היא כן יורשת של עיריית ירושלים הקודמת.
זה מחייב לשמור על הזכויות של עובדי העיריה שהיו עד 6.6.67
לפי תנאי השכר שהיו קיימים בזמנו. למרות שממשלת ישראל איננה
יורשת את ממשלת ירדן, יוצא מצב שאי אפשר לנהוג בעובדי המדינה
בצורה שונה מאשר מתחייב לנהוג בעובדי עיריית ירושלים. בשטחים
המוחזקים, לפי החלטת ועדת המנכ"לים, הועסקו כבר לעובדי המדינה
הירדניים שהמשיכו לעבוד, זכויות וותק ופיצויים וכל מה שהגיע
להם. מתעוררת לפנינו הבעיה כיצד לנהוג בזכויותיהם לוותק
ולפיצויים. לפי דעתנו יש לשלם להם בשני חלקים שונים.
(1) על פי מה שהיה נהוג בממשלת ירדן עד ה-4.6, ו-2) מהרגע שעברו
לעבוד בממשלת ישראל, לנהוג על פי השכר והזכויות שלהם כמקובל
אצלנו. אנחנו סבורים שאין להחיל על התקופה הקודמת כל מה
שאנחנו משלמים היום בממשלת ישראל, אלא לחלק את זה לשניים.
אנחנו מציעים יוצא מן הכלל אחד, וזה במקרה של מוות, שאז
המספחה תקבל כמקובל בממשלת ישראל. אצלנו נהוג שאם עבד אדם
שנתיים או שלוש שנים, ונפטר, תקבל המספחה כאילו עבד חמש שנים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אם אדם עבד 10 שנים בממשלת ירדן ואחר-כך עבד אצלנו 10 שנים, וקרה מקרה והוא נפטר, ~~על-פי~~ תקבל משפחתו בעד 10 השנים שעבד בממשלת ירדן, על פי המקובל שם?

מר י. אלובי: לפי חוק הגמלאות שלנו, עובד מדינה שעבד 5 שנים ונפטר, תקבל משפחתו אחוזים מסוימים ממשכורתו. אם אותו איש נפטר אחרי 10 שנים של שירות אצלנו ו-10 שנים של שירות בממשלת ירדן, הוא בודאי זכאי, לפי החוק שלנו, למה שנקבע אצלנו, ואיננו זכאי לשום דבר עבור שירותו בממשלת ירדן. אבל אם עבד ארבע שנים למשל בממשלת ירדן ושנה אחת אצלנו, ונפטר, ובסך הכל עבד חמש שנים, נבנה במשפחה כאילו שירת האיש חמש שנים בממשלת ישראל וניתן למשפחה פנסיה לפי החוק שלנו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: המינימום הוא 40%?

שר הדתות ז. ורהפטינג: כמה היתה מקבלת האלטנה לפי חוקי ירדן?

מר י. אלובי: פחות .

מר ט. קולק: אצלנו מקבלים את הפנסיה לפי המשכורת של השנה האחרונה; בירדן קבלו את זה כך: עבור השנה הראשונה, לפי המשכורת באותה שנה, עבור השנה השנייה, לפי המשכורת של שנה זו, וכן הלאה. יצא שהוא קיבל הרבה פחות.

ההצעה היא לתת עבור השנים ששירת בירדן ועבור שנה או שנתיים שהוא עובד אצלנו, כמו שמקובל אצלנו, בעוד 3 שנים הוא יעבוד אצלנו 5 שנים, וכל הבעיה תתחסל.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: בעד השנים שהוא עבד בירדן אנחנו אחראים לפנסיה?

מר י. ניצן: לפי הכללים שהיו נהוגים בממשלת ירדן; ומהתאריך שהוא התחיל לעבוד אצלנו הוא יקבל לפי הכללים המקובלים אצלנו. ההצעה הזאת מתואמת עם ההסתדרות ועם משרד האוצר והיא נראית לכל הגורמים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: נניח שאדם עבד בממשלת ירדן במשך 10 שנים ואחר-כך עבד אצלנו שנתיים או שלוש שנים, הוא יקבל לפי השנה האחרונה, ואולי זה מגיע לאותם 40%?

מר י. ניצן: 40% זה רק במקרה של מוות. אנחנו מדברים גם על החיים. במקרה של מוות הוא איננו יכול לעבור את 40%.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה הדין כשהוא עוזב את העבודה?

מר י. ניצן: זה תלוי אם הוא עוזב או אם הוא מפוטר. יש בעיה של פיצויים. אנחנו מציעים לנהוג לפי אותו עקרון של שתי מידות.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אבל שתייהן יחד לא יכולות להיות יותר מאשר אם עבד אצלנו כל השנים?

מר י. ניצן: כודאי.

שר המשטרה א. ששון: כאשר מדובר על פנסיה, זה יהיה לפי גיל הפרישה אצלנו?

מר י. ניצן: כן.

שר המשטרה א. ששון:

שם גיל הפרישה הוא 5 שנים מוקדם יותר מאשר מצלנו.

האם יבדקו אם הם מקבלים גם משכורת מירדן?

מר י. ניצן:

אין לנו אפשרות לבדוק את זה.

מ ח ל י ט י מ:

1. להסמיך את נציב שירות המדינה לקבוע, בתאום עם הגופים הנוגעים לענין, כללים לחישוב זכויות הוותק של עובדי הציבור במזרח ירושלים, לפי ההנחיות המצורפות בזה.
2. להסמיך את שר הפנים להפעיל את הכללים שנקבעו לפי סעיף 1 לעיל, גם על עובדי עיריית ירושלים, בתאומים לפי העניין.

ב. מעמד עובדי המדינה במזרח ירושלים.

מר י. ניצן:

הבעיה המרכזית היא הצהרת אימונים. עובד מדינה חייב בהצהרת אימונים.

לפי חוק המינויים יש אפשרות לפטור עובד מדינה מחובת האזרחות הישראלית, ואז הוא יכול לקבל כתב מינוי, אבל הוא חייב להצהיר הצהרת אימונים.

ב-15.7 הודיעו לעובדי המדינה במזרח ירושלים שלא ייזרשו להצהיר הצהרת אימונים מכיון שאינם אזרחים ישראלים, אבל אמרו להם שיועסקו על פי חוזה מיוחד. דבר זה מקובל גם בשירות ממשלת ישראל.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כמה יש כאלה?

מר י. אלוני:

יש יהודים שבאים מארה"ב ואינם מוותרים על אזרחותם האמריקאית.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: בעיריית ירושלים יש עובדים כאלה?

ראש העיר ט. קולק:

אולי שנים-שלושה אצל מהנדס העיר
שהם עולים חדשים. בשירות המדינה

אני חושב שהיו מאות.

מר י. ניצן:

הבעיה שלפנינו היא כיצד לנהוג לגבי
עובדי המדינה במזרח ירושלים. ההצעה
שלנו אומרת לתת אתם חוזה מיוחד, לפטור אותם מחובת הצהרת אימונים
אבל לחייב אותם בהצטרף משמעת. זו הבעיה שועדת השרים צריכה לתת
עליה את דעתה, אם יש בזה אספקט מדיני.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מדוע נזכרתם עכשיו בזה?

מר י. ניצן:

אנחנו עוסקים בקביעת מעמדם של עובדי
המדינה. בזמנו הודיעו להם שהם
מטורים מהצהרת אימונים ויחתמו אתם על חוזים מיוחדים. יכולה
להתעורר שאלה שטא אין לפטור אותם מהצהרת אימונים למדינת ישראל.

שר המשטרה א. ששון:

עושים אתם חוזים לשנתיים ואחר-כך יש
להם זכויות? כך נהוג גם כלפי אנשינו

שחותמים אתם על חוזים?

מר י. ניצן:

יש מקרים שבהם מכניסים בחוזה סעיף
שאפשר להחיל עליו תנאים אלה ואחרים.

שר המשטרה א. ששון:

נותנים להם יתרונות לגבי עובדי מדינה
שלנו.

השר ט. בגין:

על פי הכתוב בחוק שירות המדינה,
אפשר להחיל את סעיפיו גם על סוגיה זו,
אבל לא זאת היתה כוונת המחוקק. הוא התכוון בימים כתיקונם
למוטחים שבאו הנה מאמריקה או מאירופה, שהם אינם אזרחי המדינה
אבל אנחנו רוצים להנות מהידע שלהם, ולכן לא דרשנו מהם הצהרת
אימונים. לכן יש סכנה כאשר נוטלים חוק שכוונתו היא מסוימת
ומחילים על מקרה שהוא לגמרי אחר מכפי שקבענו. לדעתי אין

לנו אסמכתא חוקית כדי לעשות את המעשה הזה לגבי אותם העובדים שאנחנו רוצים להחיל בשירות המדינה והם אינם אזרחים. אמנם בחוק שירות המדינה ישנו היוצא-מן-הכלל הזה, אבל יש חוק אחר והוא המחייב בגלל הכלל שהוא האחרון. אני מתכוון לחוק החלת המשפט. שם כתוב: "ראש הממשלה רשאי לפטור בתקנות לזמן מסוים...." (קורא את הסעיף).

מהנוסח ברור שהשחרור שייעשה ע"י ראש הממשלה בתקנות, חל על האזרחות בלבד ואיננו חל על הצהרת אימונים. אם נרצה לפטור את האנשים האלה מחובת הצהרת אימונים למדינה צריך לתקן את החוק.

לגופו של ענין אני רוצה לומר, לא הייתי כופה אזרחות ישראלית על אנשים שאינם רוצים זאת וגם לא באיום שאם הם רוצים לעבוד אצלנו, עליהם לקבל את האזרחות. סוגיה אחרת היא הצהרת אימונים למדינה. עובד מדינה שיקבל משכורת מן המדינה ויהיה במשרדים ממשלתיים, לדעתי אין שום פגם בכך אם נתבע ממנו הצהרת אימונים למדינה. לא הייתי אומר להעמיד את זה כתנאי. לי נדמה שרובם יהיו מוכנים לזה. אבל מלכתחילה לפטור אף מהצהרת אימונים למדינה, בתנאים מיוחדים, לאחר שחרור העיר העתיקה, אני לא הייתי עושה זאת. זה קצת על משקל: אל תצדק הרבה.

כל המדינות וכל הצבאות שבעולם הולכים בדרך של השבעה. אני מציע: ביחס להצהרת אימונים שלא נחליט לפטור אותם. איננו מטילים עליהם לקבל את האזרחות. נראה מה תהיינה התוצאות. אם יתברר שהם אינם רוצים, ונראה חשיבות בכך להפעיל אותם גם בלי הצהרת אמונים, לדעתי יהיה צורך אז בתיקון החוק של החלת המשפט.

שר הפנים ח.מ.שפירא: לכאורה הצדק עם השר בגין. השאלה היא אם אפשר עכשיו להעביר את זה. מה הכוונה שלנו? הכוונה שלנו היא שהם ישמשו כפקידי הממשלה או העיריה, ואנחנו חושבים שבמשך הזמן הם יהיו גם אזרחים ויוכלו להשבע שבועת אמונים. אנחנו גם יודעים שהשבועה איננה ערובה לשום דבר.

אני הייתי מציע לקבוע את הדבר בתקנה

לשלוש שנים, לא לדרוש מהם אזרחות ולא שבועת אימונים. כעבור שלוש שנים נצטרך לדון מחדש אם הם ראויים לזה או לא. אז אולי ישתנה המצב בצורה כזאת שנוכל להגיד להם שאם הם רוצים להיות אזרחים ולהשבע שבועת אימונים למדינה, טוב; ואם לא - יחפשו להם מקום עבודה אחר. ניתן להם שלוש שנים כדי שיסגלו את עצמם למצב ולמחשבה הזאת.

מר י. ניצן: הבעיה מתעוררת רק בירושלים כי

שאר המקומות אינם מדינת ישראל.

יש 200 עובדים ו-60 שוטרים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: גם השוטרים לא יישבעו אימונים למדינה?

במשטרת ישראל ישנה פקודת המשטרה ושם

מר י. ניצן:

נשבעים.

שר החקלאות ח. גבתי: גם אני בדעה שאין לעשות את זה כל

כך חלק ולפתוח לפנייהם את הדרך שהם

יוכלו להמשיך לעבוד בלי הצהרת אימונים. יש להם חוזה שמקנה

להם את כל הזכויות של הותק וכן הלאה. אני חושב שצריך לעמיד

אותם בפני הברירה - מי שמצהיר הצהרת אימונים, יכנס כעובד

קבוע לממשלה עם כל הזכויות; מי שאיננו מוכן לכך, יחתמו

אתו על חוזה שלא יקנה להם את כל היתרונות של עובד קבוע.

אני חושב שבדרך זו אנחנו נחייב אותם לחשוב במה לבחור.

אני מסכים שאפשר לתת להם תקופה של שלוש שנים. אם תוך שלוש

שנים הם יסכימו להצהיר הצהרת אימונים, גם התקופה של החוזה

תיחשב להם כשירות קבע. אם הם לא עושים זאת, אז זה חוזה

לשלוש שנים שאפשר לגמור אותו מבלי שזה מקנה איזה שהן זכויות.

אם נציג בפניהם את האפשרויות

האלה, אז אני מניח שחלק לפחות יבחר להצהיר הצהרת אימונים

ואז, לפי התקנות האלה, יוכלו להיות עובדי מדינה מבלי לקבל

אזרחות ישראלית.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אם אדם כזה נתפס בריגול, על יסוד
מה הוא עבר עבירה?

שר הדתות ז. ורהפטיג: גם מי שאיננו אזרח חייב בעבירת ריגול.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: נניח שאותו עובד עבד בעיריה, וחיפש
תכניות של העיריה, או שמסר על תקציבים
בטרם שנתפרסמו. מעשים כאלה או אחרים, אז הוא לא יוכל לטעון שהוא
איננו חייב אימונים למדינה?

שר הדתות ז. ורהפטיג: כל העבירות האלו חלות על תושבים.

ראש העיר ט. קולק: היה מקרה כזה, פיטרנו את האיש על פי
חוק המשמעת.

שר הדתות ז. ורהפטיג: ההצעה הזאת מוגעת לאלה שהם היום עובדי
מדינה, לגבי עובדים חדשים יחולו הכללים
הרגילים. ההסדר הזה מוגבל רק ל-200 העובדים, ומי שירצה להתקבל
עכשיו, צריך לדרוש ממנו להתאזרח ולמסור הצהרת אימונים, אחרת
לא נקבל אותו לשירות המדינה.

מר י. ניצן: מאזרחות אפשר לפטור אותם.

שר הדתות ז. ורהפטיג: המדובר רק באלה שכבר עובדים. עם אלה
לא צריך להתמיר ולדרוש מהם הצהרת
אימונים. אין לזה ערך רב, לפי שעה, אפשר להשאיר את זה לעוד
שנה-שנתיים. יכתן שאחר-כך הם יהיו מוכנים להצהיר הצהרת אימונים.

אני זוכר את סעיף 34. אם הוא איננו
אזרח, אי אפשר לדרוש ממנו אותה הצהרת אימונים. סעיף 19 + אותם
הסעיפים, מספיק מבחינה משפטית. אולי צריך גם להזכיר את סעיף 19
של החוק החדש.

אני חושב שצריך לקבל החלטה שבמשך שנה
או שנתיים איננו דורשים מהם לקבל את האזרחות ולא להצהיר הצהרת
אימונים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה עם המורים?

מר י. ניצן: אותו הדין. יש 80 מורים הכלולים בתוך
ה-200.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אני מחנוד להצעה. בזה אנחנו מדגישים
זמניות.

מר י. ניצן: אנחנו נסינו להעביר אותם בדיקת רפואית
והם סרבו. צריך להביא בחשבון גם
שלא נעמוד לפתע בפני מצב שנצטרך לסגור את בתי החולים. יתכן
שאם נצטרך לדרוש מהם הצהרת אימונים, הם יחליטו לעזוב. אינני
אומר שכך יהיה, אבל זה יתכן וצריך לקחת את זה בחשבון.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: הוא לא יקבל רשיון להיות רופא.

שר הפנים ה.מ. שפירא: יש לו. הבעיה היא חינוכית מצדנו,
אם אנחנו רוצים לחנך אותם או לא.
אם נעמיד אותם בפני ברירה שעליהם לקבל מיד אזרחות ולהשבע אימונים,
הם יכולים גם לעזוב את העבודה. יש עליהם פחד של ירדן וגם של
החבלנים. לדעתי, עלינו לחנך אותם עוד שנתיים-שלוש שנים.

שר המשטרה א. ששון: האם זה לוחץ עלינו או עליהם?

מר י. ניצן: עלינו. הם מכקשים הכרה בותק, אבל
קביעת המעמד איננה לוחצת עליהם.

שר המשטרה א. ששון: 19 חודשים עברו והם עובדים ומקבלים את
משכרתם. עניין הותק יוסדר. למה לנו
עכשיו לשנות את הסדר? אנחנו גם נעורר נגדנו את עובדי המדינה
הישראליים, כי יש פה יתרונות שאין לעובדים שלנו. לו היה עובד
מדינה ישראלי פונה לכג"צ ואומר: הראו לי מדוע אני צריך להיות
מופלה לרעה? למה לנו כל זה? סידרנו את עניין הותק, ובזה גמרנו.
נשאיר את זה לעוד שנה ונראה איך יתפתחו העניינים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אני חוזר על הנימוק שלי. אין לי ספק שזה יעורר מצב של זמניות בשלטונה של המדינה על מזרח ירושלים. לא מדובר באיש מומחה שכלעדו אי אפשר לחיות, כי אם ב-200 אנשים שלא רוצים להשבע אימונים.

שר הפנים ח.ט. שפירא: איפשרנו עכשיו לערבים תושבי ירושלים המזרחית להתאזרח בלי כל קושי. אף אחד מהם לא רצה בזה. זה המצב. עלינו להכיר את המצב הזה. ע"י כך שנכריח אותם, נביא למשבר בשירות שלנו בעיר העתיקה. לכן אני מציע לדחות את ההכרעה.

ראש העיר ט. קולק: זה סביר מצדנו לדרוש את זה, אבל עלינו לדעת מה תהיינה התוצאות. גם אם הם יהיו מוכנים, על טנת לקבל משכורת, לתת את השבועה הזאת שהיא לא בלבם. ברור שיהיו איומים עליהם והם לא יעזו להשבע אימונים. התוצאה תהיה ש-200 איש יתפטרו. אפשר לנהל את המדינה בלי 200 איש אלה, אבל אז שוב יבואו עם הסברה בחו"ל ויתעוררו כל העניינים.

שר החקלאות ח. גבתי: למה השוטרים הסכימו להשבע אימונים.

ראש העיר ט. קולק: שה היה בשבוע-שבועיים הראשונים. לו היינו עושים את זה בשבוע-שבועיים הראשונים, לא היה איש מפקק.

שר החקלאות ח. גבתי: חוזר על הצעתי להעמיד אותם בפני ברירה: או שהם מצהירים אימונים ויקבלו את כל הזכויות, ואם אינם מצהירים, יחתמו אתם על חוזה וזה לא יקנה להם את כל הזכויות, אלא לזמן קבוע.

שר הפנים ח.ט. שפירא: זה ינוצל נגדנו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה בדבר אלה שאנחנו יודעים שהם

מקבלים כסף גם מממשלת ירדן?

אם הם היו אומרים לנו זאת, אז עלינו להשלים עם זה?

שר הדתות ז. ורהפטיג: לזה יש חוקים משמעתיים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מי מונע ממנו לקבל עוד כסף ממקום

אחר? אולי זה בעד עבודת ריבול?

שר הדתות ז. ורהפטיג: את הכסף הוא מקבל בעד אותה העבודה.

חשר מ. בגין: מציק להכניס את המלים "מדינת ישראל"

בהצהרת המשמעת.

מר י. אלובי: אני לא בטוח אם הם יסכימו להתווסף על

הצהרה כזאת.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אז נצטרך לוותר על זה, וזה יהיה

עוד יותר גרוע.

אני צריך להניח שהם אינם רוצים את

זה כי כולם מקבלים מסכומים מממשלת ירדן ולא איכפת להם.

ראש העיר ט. קולק: הם מפחדים שיכריזו עליהם כעל בוגדים,

הם פוחדים על חייהם.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מדוע הסוחרים אינם פוחדים לסחור אתנו?

שר הפנים ח. מ. שפירא: הם אינם נשבעים על שום דבר.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה עם הרשיונות לדופאים ולשאר בעלי

מקצוע?

הוציאו חוק שסביר ברשיון שהם קבלו.

ראש העיר ט. קולק:

הכנסת הוציאה חוק לגבי כל הרשיונות.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: זה טוב לכל חייו?

ראש העיר ט. קולק:

זה לשנה אחת.

למשל במסים, אנחנו כל הזמן דחינו

את הגבייה מסיבות שונות. בסוף החלטנו שנעשה זאת לאחר החגים שלהם. ב-1.1 התחלנו להטיל מסים והתחלנו להטיל עיקולים והנה הם משלמים. הגענו לזה לאט לאט. הם נכנסו למסלול. בכל פעם אפשר ללכת צעד אחד הלאה. לא חשבנו לשחרר אותם לכל ימי חייהם ממסים. עכשיו ההכנסות ממסים שם לא תהיינה גרועות - באופן יחסי - מאשר בישראל. אם היינו עושים זאת לפני שנה, היינו מביאים אותם לשביתה. אנחנו הולכים בענינים אלה צעד אחר צעד. כעת אנחנו חושבים שיכולנו להתחיל בזה לפני ארבעה חודשים, אבל זו מחשבה לאחר מעשה, קשה לדעת זאת מראש.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מזה אולי אפשר ללמוד שכל דחיה היא לרעה.

יש פה שתי הצעות. אני רואה שיש

רוב להצעה להשאיר את הענין תלוי ועומד.

לגבי החדשים ננהג אחרת?

מר י. גיצ:

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כן.

איך ננהג לגבי קבלת אנשים חדשים?

אני חושב שננהג באותה הדרך.

שר המשטרה א. ששון:

אני חושב שלא. יש להכדיל בין

שר הפנים ח.ט. שפירא:

חדשים ובין אלו שעבדו עד עכשיו.

צריך למצוא דרך לגבי אלה שימשיכו לעבוד. אולם לגבי חדשים, מי שלא רוצה, אין לנו כל התחייבות כלפיו והוא ישאר מחוץ למסגרת עובדי המדינה. לגבי החדשים צריך לדרוש הצהרת אימונים.

המשך הדיון נדחה.

ג. שיקום בית הכנסת "חורבת רבי יהודה החסיד".

מר י. תמיר:

בישיבה האחרונה כאשר הצגנו את הנושא של בית הכנסת שצריך להכנות במקום "חורבת רבי יהודה החסיד", ביקש שר הפנים להתייעץ גם עם צוות המתכננים של העיר העתיקה. קיימתי שיחה אחת עם האדריכלים שרון ועם ברוצקוס. אני מכין שרוצים לשמוע את דעתם.

מר א. שרון:

לפני שבוע בדקנו את התכניות ואת המציאות. כאשר עשו את התכנית הזאת, לא היה עוד שחזור, הכל היה חורבות. מובן שבשטח זה קצת משנה את שפה קנה-המידה ואת הרושם הכללי. הבעיה היא קודם כל הבנין שאוקם בתור יצירה ארכיטקטונית והסביבה, באיזו מידה זה יתאים לסביבה. מה יש בעיה של אופי ארכיטקטוני וגם של קנה-מידה. זאת, אולי, הנקודה החשובה ביותר. היו גם מאמרים של ביקורת. אחד היה קיצוני ואמר ש"החורבה" צריכה להיות עוד יותר גדולה על מנת שיהיה לפחות יותר גבוה ממסגד עומר, שיראה את חשיבות הרובע היהודי וה"חורבה" בתוכו. אינני חושב שזה מתפקידנו, מבחינת המסובב, אנחנו ראינו וגם שמענו את ההצעה של לואי קאהן, שמשתדל לשלב את "החורבה" עם הסביבה. אמנם הבנין די גדול, 50×50 מ' (במקרה צותן המידות כמו מסגד עומר כלי הפינות הכתומות). הוא השתדל להקים קנה מידה ע"י זה שלא עשה ארכעה קירות אלא חילק את הקירות האלה על קטעים-קטעים, ע"י זה הוא השתדל להתאים יותר את קנה המידה של הבנין, שהוא באופן יחסי גדול, לסביבה של הבתים הקטנים, ע"י זה שחילק את הקירות לקטעים. גם בפנים הוא תתחשב מאד בקנה המידה. לא עשה סתם אולם גדול של 40×40 מ', אלא הוא חילק את זה יפה מאד. יש מרכז קטן שימש בית תפילה רגיל לכל ימי השנה, ומסביב יש עוד שטח שימש לתפילה בזמן החגים, כאשר באים יותר אנשים, או בחגיגות. הוא חילק את זה ע"י עמודים וע"י זה שמבחינה פונקציונאלית פתר יפה את הבעיה, לעשות בנין גדול ובפנים הוא נראה לא כל כך גדול וגם משמש את המטרות הפונקציונליות, לפונקציה יותר מצומצמת ויותר רחבה.

את החורבה הישנה הוא השאיר בתור גן. לשאריות האלה יש גם חשיבות אסתטית וסטטיסטית, והוא משאיר את זה בתור גינה, ואת ה"חורבה" הוא כונה על יד זה.

גם בברלין בנו בצורה כזאת. שם ה"גדכניס-קירכה" נהרסה בהפצצה והשאירו את זה ועל ידה בנו את הבניין המודרני.

לו היינו עושים התחרות ארכיטקטונית

אני מפקפק אם היינו מקבלים תוצאה יותר טובה. הבעיות כל כך עדינות והתכנית כל כך קשה. אנחנו מצליחים בארכיטקטורה אם יש תכנית ברורה לגמרי. פה נקודת המוצא היא יותר אמוציונאלית וקשה לעשות תכנית כזאת. אם נעשה התחרות נתניה יותר מבולבלים אחריה מאשר לפנייה. במקרה נפלנו לידי אדם שיש לו גם הרגש העדין וגם הוא ארכיטקט מצוין. לו היתה לי ברירה לחפש בשביל "החורבה" ~~שם~~ ארכיטקטים, אני מכיר שני אנשים בלבד שמתאימים לזה, אחד הוא אלטו מפיינלנד והשני הוא לואי קאהן. לשניהם יש הצטעה האמוציונאלית. קאהן הראה שיש לו גישה אנושית וגם כללית ורגשית.

יש הרבה מאד ביקורת. גם קאהן אמר
שזה הפרויקט הראשון. בפרויקטים פחות חשובים אנחנו עושים
כמה תכניות, לומדים את הסביבה ואז מכינים פרויקט ראשון, שני
ושלישי וגם רביעי, ואולי הפרויקט הרביעי שווה דבר מה.

אם נזמין את קאהן עוד פעם - ואני

בעד זה - הוא יראה מה עשו כינתיים, את השחזור, וזה יכול להיות יעיל. אני חושב שהבחירה הטובה ביותר זה למסור את זה ללואי קאהן, אבל כדאי שנשמע דעות שלכם ושל הארכיטקטים עד שנמצא את הפתרון הנכון. צריך גם לבדוק עוד פעם את קנה המידה, זה חשוב, כדי שהמבנה יכלוש בסיבה אבל לא יותר מדי. זו דעתי הפרטית. חשוב שזה יתמזג עם הסביבה.

אני מצטרף לדעה שלואי קאהן הוא

מר א. ברנצקוס:

הארציטקט הטוב ביותר לתכנון בית

הכנסת הזו. התכנית המוצעת היא 50 מ' אורך ו-25 מט' גובה.
זאת אומרת שהוא גדול אל־אֶל־אַחַרְךָ֙מִּסְגָד עומר לפי הסראה,
הוא איננו שטוח, וזה יהיה הבנין הראשי בכל העיר העתיקה.
זה ישנה לגמרי את האופי של הרובע היהודי. הבנינים שמ'
קטנים וכמעט שלא יראו. קאהן הרגיש בקנה מידה זה וחילק
את הבניין. לכן הבנין עומד על שטח גדול. הוא משנה את
שיווי המשקל של כל העיר העתיקה, כי מסגד עומר עומד על הר הכית
וכל העיר נבנתה בכיוון זה. הבנין הזה יצור שיווי משקל שונה.

ה"חורבה" ובתי כנסת אחרים יצרו

שיווי משקל ביחס לכיפה של כנסית הקבר, והמסגד - בגלל המקום שלו - היה הכי מרכזי. עכשיו הכל ישתנה.

ברובע היהודי לא עושים את האימאג'

שהיה לפני שנת 1948. שיווי המשקל בעיר העתיקה ישתנה, ואת זה צריך לשקול. הבניין הוא 50×50 ; הכנסת היא 65 ו15 מ' גובה. מבחינת האפקט זה יהיה בערך כמו הכנסת. צריך לראות את זה מראש. אני חושב שצריך לבקש את הארכיטקט לספל בנושא זה, אולי צריך להקטין אותו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה הרע בדבר שזה בולט?

מר א. ברוצקוס: זה מנוגד לפיתוח הטבעי של העיר.

העיר נבנתה בצורה שהר הבית הוא

המוקד והכל מכוון ונמצא בשיווי משקל. הבניין ייראה כיחידה יותר חזקה מהר הבית. זה פוגע במצב הקיים. אני חושב שחשוב מאד שלואי קאהן יספל בנושא זה, איך לתת לבנין הגדול אופי אולי קצת יותר מפורט ממה שהוא הרגיש.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כשאתה אומר "פוגע", אתה מדבר

מנקודת השקפה של ארכיטקט?

כן.

מר א. ברוצקוס:

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: יכולה גם להיות דעה שאנחנו לא צריכים

להתבלט אחרי הכיכוש. זה דבר אחר.

אם אתה אומר שגם מנקודת השקפה כזאת, שלו הכל היה יהודי ומסגד עומד לא היה קיים, אז גם כן אין צורך, מנקודת השקפה ארכיטקטונית, שזה יהיה משהו יוצא דופן, זו דעה של מומחים זה לא ענין של רגש.

שר הדתות ז. ווהנפטיג: אני רוצה לשאול את הארכיטקטים על

הפרופורציה שבין הבנין הזה לבין

הכותל המערבי. בידינו הכותל; לצערי אין בידינו עדיין הר הבית.

אם אנחנו רוצים לבנות את "החורבה"
בצורה שייראה שאיננו מוותרים על הר הבית, ולא כל שכן שהכותל
המערבי איננו המוקד. נדמה לי שהתכנית מעבירה את המוקד ל"חורבה".
"החורבה" תהיה רק בנין יפה. את התוכן הרוחני ממלאים היהודים
שבאים ולא הבנין. השאלה אם נוכל לעמוד בתוכן הרוחני שיש
להר הבית. יתכן שהפתרון הוא בזה שנמסך קצת את הבנין.
יתכן שהוא צריך להיות בבחינת "משרתים בקודש", ואז צריך
לשנות את המוקד. איננו מוותרים על הר הבית ולא על אפשרות
של התפתחות רחבת הכותל. איך מקשרים את זה?

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אני מבין שאתה נוטה להסמך בית כנסת
לכותל?

שר הדתות ז. ורהפטיג: אני חושב שה"חורבה" צריכה להיות
משולבת כרחבת הכותל. אולי הגובה
לא צריך להיות 25 מ', * כי אז זה מאפיל על הכותל. זו בעיה
ארכיטקטונית. אני יושבתי עם מר קאהן שלוש-ארבע פעמים, ונדמה
לי שהוא הבין את זה. אולם, נדמה לי שהפתרון איננו הפתרון שהוא
הציע.

שר הפנים ח.מ. שפירא: כדי להתאים את בית הכנסת הזה לסביבה
צריך אולי קצת להנמיך אותו שלא יהיה
תלוש מהסביבה. לי נראה שבית הכנסת בצורתו זו הוא יותר מדי
מודרני. בתי כנסת שאני ראיתי, על פי רוב היתה להם כפה.
אני רוצה לשאול: האם זה נראה כבית כנסת? אנחנו מעוניינים
שיראו את זה כבית כנסת כאשר נכנסים, הייתי רוצה שגם אלה
שעוברים על יד המקום ידעו שזה בית כנסת ולא סתם בית מודרני.
אפילו כאשר אתה עובר על יד בית הכנסת "עמנואל סמפל", אתה
מבחין שזה דבר מיוחד. האם אפשר לתת צורה של בית כנסת
לבנין לא רק מבפנים אלא גם בחוץ? צריך שכל אחד ידע שזה
מקום קדוש ליהודים.

מר א. שרון: אשר לשאלה האחרונה, כל דור משאיר
את החותם בארכיטקטורה שלו. כך עשו
היוונים, כך הרומאים ועד לארכיטקטורה הסוטליטרית הפשיסטית
או הקומוניסטית. הבעיה שלנו היא קשה ורק יחידי סגולה יכולים

לעשות את זה. אנחנו טוענים שקאהן הוא מאותם יחידי סגולה שעלול להצליח בבנין הזה וליצור בו את הסמל שמכיל תוכן. למעשה, אנחנו קטנים מדי כדי לשפוט את זה, את זה יכולים לשפוט הדורות הבאים. לכן קשה לומר אם זה דומה לבית כנסת או לא, אנחנו מתייחסים לבית כנסת כאל פרי של תקופות אחרות. אנחנו מתייחסים על בתי הכנסת של קהילות יהודיות בצ'כיה, בפולין ומדינות אחרות, ובמדינת ישראל יש לו משמעות אחרת. הוא לא חדש לגמרי, הוא קשור בעצם כנייתו לבנין ה"חורבה" הקודם, אבל יחד עם זה הוא צריך לסמל משהו נוסף. אנחנו לא מסוגלים לשפוט את זה, הדור הבא ישפוט זאת. אחד האנשים הבודדים שמסוגל להצליח לתקוף בעיה כזאת של יצירת סמל, הוא לואי קאהן. לכן אנחנו רוצים לתמוך באיש.

ראש העיר ט. קולק: לו היינו משחזרים בית כנסת עתיק הוא לא היה מזכיר לנו את בית הכנסת בוורטה... למשל: כפר נחום, או ברעם; להם לא היתה כיפה. כל תקופה יוצרת משהו משלה.

מר י. ממיר: אחד הנושאים שצריך לדון בו, הוא אם משחזרים את ה"חורבה" או בונים מחדש. ההצעה שנשמעה כאן - שאני מצטרף אליה - אומרת שצריך לבנות אותה מחדש. הנימוק העיקרי לכך הוא שה"חורבה" כפי שהיתה, עומדת בדיספרופורציה למה שיש היום. הרובע היהודי היה שכונה די מדולדלת, שהלכה והתדלדלה בשנים האחרונות. היו שם כוכים ובהם גרו משפחות עניות. אנחנו רוצים לשחזר את הרובע אבל לא לחזור לצורה העניה. אם נצליח בזה, הוא ייהפך לרובע העיקרי של העיר העתיקה, ויעלה גם על הרובע הארמני והנוצרי. אם כך, אנחנו צריכים לתת ביטוי שונה גם ל"חורבה".

פה הועלתה טענה שצריכה להיות מציגה בין הרובע והכותל. קאהן הציע כמה דברים שיוצרים מעין פרוזדור בין הכותל וה"חורבה". אינני מכיר די את לואי קאהן. האדריכלים מכירים אותו. הפרויקט הזה יקח זמן והוא צריך לקחת זמן. צריך לחפש תשובה גם לשאלות שהוצגו. כשקאהן יהיה כאן, כדאי שהוא ישמע את ההערות וישמיע כמה מהערותיו.

השר מ. בגין:

כולנו מוכנים להשתכנע, שאם יש

להקים בית כנסת, אז לואי קאהן

הוא האיש. השאלה היא: האם ללכת בדרך זו או האם לשקם כדבר יקר בזכרונות העם את ה"חורבה". אני אבקש את הידידים שלנו להביע דעה מה היה קורה אם הועדה הזאת היתה מחליטה שצריך לשקם את ה"חורבה" על רקע המסובב, על רקע הכותל המערבי והר הבית. האם נוכח הנתונים האלה בעיניהם פסולה המחשבה של שיקום ה"חורבה" עם כל החידושים שצריך להוסיף, אבל עיקר הרעיון יהיה לשקם את ה"חורבה".

מר י. תמיר:

כיפת בית הכנסת הקודם היתה גבוהה

מאשר כיפת המסגד כי המקום עליו

עמדה ה"חורבה" יותר גבוה מהר הבית.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כמה אנשים היום בישראל יודעים על

כך שהיה פעם בית כנסת של רבי

יהודה החסיד? וככל שיבואו יהודים מהגולה, יהיה הפרש גדול יותר בין אלה שזוכרים את ה"חורבה" כפי שהיתה, לבין אלה שאינם יודעים עליה. להפך: יבואו אנשים לראות את הבנין היפה ושם רק יוודע להם שהיתה פעם "חורבה של רבי יהודה החסיד". אינני יודע מדוע אסור לבנות בנין אימפוזנטי אפילו יותר מהכותל המערבי? לו בא עכשיו האפיפיור והיה מחליט לבנות בירושלים בנין עצום (כמו שבנו בנצרת), האם הוא יתחשב בגובה המסגד או בית כנסת? או, אפילו בכנסייה אחרת?

שר הפנים ח. מ. שפירא:

אינני חושש מכך שעלול להיות איזה

בנין שיתחרה בכותל המערבי.

אני רק חושש מדבר אחד, שהבנין לא יהיה תלוש מהעיר העתיקה.

משום כך אני אומר, אולי יהיה יותר קטן ויתקרב אז לנוף של

העיר העתיקה. ענין הכותל המערבי איננו מפריע לי, אינני חושש.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול:

כשאני רואה את התכנית, זה לא

מפריע לי; יתכן שפעם יבנו

בנינים יותר גבוהים שם.

שר החקלאות ח. גבתי: מה שמטריד אותי זה הדיס-פרופורציה בין הגודל של הבנין שיהיה מסוגל לקלוט אלפים, לבין מספר היהודים שיבואו להתפלל.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: שמעתי שהמקסימום הוא בין 1500 עד 2000 איש, כאשר הכל מלא.

שר החקלאות ח. גבתי: יתכן שכמה ימים בשנה, בחג ומועד, יהיו הרבה אנשים. בכל ימי השנה, לא יבואו יהודים משכונות מרוחקים בירושלים להתפלל שם. זה מעורר חשש של דיס-פרופורציה, שהאולם יהיה ריק.

שר הדתות ז. ורהפטיג: יש תשובה לכך, יש תכנית יותר מצומצמת שמרחבת את-כך.

מר א. שרון: כבר הסברתי שכל בית הכנסת יכול להכיל 2000 איש, אבל הפנים מסודר כך שהוא קטן. אני חושב שגם 200 - 300 איש ימלאו את זה. אפשר לבנות בנין גדול שנראה גדול, כמו כנסיית סנט-פטר ברומא, שבאמת נראית ריקה בימים רגילים. אבל אפשר לבנות כך שזה לא ייראה. יש כנסיות גדולות עם עמודים צוטיים בתוכן, ואז הגודל לא מורגש כל כך. המימדים של ה"חורבה" אינם מפוריעים, זה 40×40 . אינני מפקד מקנה מידה זה. אני רוצה להזכיר לראש הממשלה את המוזאון ביד-מרדכי, גם שם היתה בעיה, שרצו שלא יהיה גדול מדי וישתלב עם הקיבוץ. צריך לקחת בחשבון שגם הבתים בעיר העתיקה יהיו יותר גבוהים מאשר קודם.

אשר לרחבת הכותל וכל המסובב. קאהן הרגיש בזה, הוא גם עשה איזה שהוא מבנה, הוא רצה לתחום את הכיכר הזאת שלא תהיה פרוצה כמו היום. בהזדמנות זו, אני חושב שמוכרחים לעשות משהו עם רחבת הכותל. בענין זה אני בעד התחרות שתיתן לנו הצעות. אי אמטר להשאיר את רחבת הכותל במשך זמן רב כמו שהיא, מוכרחים לפתור את הבעיה. זה צריך לעשות בהתחרות במכרזים, וזה יקח שנה ואולי יותר. צריך אז גם למצוא את היחס הנכון בין ה"חורבה" לבין הכותל.

בדרך כלל אינני חושש מהקטנת ערך הכותל המערבי.

אני מציע להזמין את קאהן שיציע

הצעות חדשות. כמו-כן אני מציע לפעול בקשר לרחבת הכותל

כדי שנוכל לפתור את מכלול הבעיות ולא רק בעיה אחת.

שר הדתות ז. ורהפטיג: יש בידינו היום 210 מ' של הכותל,

יתכן שבעוד מספר חודשים יהיו עוד

30 מ'. זה משנה את כל התמונה. כרגע המאמצים הם לחשוף יותר

מהכותל המערבי. לכן קאהן צריך גם לשים לב למצב המסתנה.

מר א. שרון:

אני מדבר על רחבת הכותל ולא על

בנין הישיבות, שלפי דעתנו הוא גדול

מדי, על יד שער האשפות. אי אפשר לבנות בענין ועוד בנין,

מוכרחים הכל לבנות לפי בינוי כללי. אני חוץ ואומר שחשוב

לפתור את בעית הכותל המערבי, את הרחבה, ואני מציע להכריז

על התחרות לתכניות.

שר הדתות ז. ורהפטיג:

צריך להזמין את קאהן כדי שימשיך

בתכניתו לאור המצב המסתנה.

שר החקלאות ה. גבתי:

פירוש הדבר הוא למעשה שאיננו משקמים

את ה"חורבה" כי אם בונים זכר חדש?

מר א. שרון:

כמעט בשום מקום באירופה ההרוסה

לאחר מלחמת העולם השניה - חוץ

מאשר בפולניה, בוורשה, שיש לזה סיבות מיוחדות - לא שחזרו

אלא בנו על יד זה. פה מדובר בבנין של אבן, וקשה מאד לשחזר.

לא מצליחים בזה.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אצלי מתעוררת שאלה. אני לא

מתנגד לתכנון, השאלה היא: מתי

ניגשים לזה. לאור ההחלטה שהחלטנו הבוקר, על המצב של זמניות,

הרי צריך גם כאן לחשוב שהענין יקח שנתיים.

מ ח ל י ט י מ : להזמין את האדריכל ל. קאהן מארצות-הברית לשם המשך התכנון של מבנה חדש ל"חורבת רבי יהודה החסיד".

ג. קרית האוניברסיטה על הר הצופים.

השר מ. כגין: הבעיה ידועה לכולם. יש סכסוך בין האוניברסיטה לבין ועדת התכנון המחוזית בקשר עם קרית האוניברסיטה בהר הצופים. לא אכנס לבעיה. אני מציע הצעה ניהלית - לאחר שועדת משנה מטעם הוועדה המחוזית לבניין ערים עומדת היום להגיש הצעותיה לוועדה עצמה לאישור וההצעות האלו נוגדות את דעת הממונים על האוניברסיטה, אני מציע שתינתן הוראה - מטעם ראש הממשלה - לאותה ועדה, שהיום לא יחליטו על התכנית. אנחנו נצטין את נציג האוניברסיטה ואת נציג הוועדה המחוזית, נשמע את דבריהם ואז נחליט. ההבדל בתכניות הוא עצום (1500 אנשים שיגורו שם או 17,500). מדוע צריך דוקא היום לקבל תכנית שהאוניברסיטה מתקוממת נגדה. לכן, נבקש את הוועדה המחוזית להמתין קצת עם ההחלטה.

שר הפנים ח.מ. שפירא: קשה לדרוש מהם לדחות, מכיון שזו ועדה סטטוטורית שיכולה להחליט על דעת עצמה. אני טפילי קצת בעניין. האוניברסיטה רוצה לקבל 480 דונם לבניית מעונות לסטודנטים, ונתנו להם בערך כ-340 דונם. המדובר ב-110 דונם. כל המטפלים בזה טוענים - פה אחד - שאם יוסיפו קרקע ויבנו כפי שהאוניברסיטה מציעה, זה ישבור את קו הרכס של המקום, ותהיה זו "בכיה לדורות". ביקשתי, עד כמה שאפשר, ללכת לקראתם. אם בכל זאת יחליטו בשלילה - ואני חושש שהם יכולים להחליט דבר כזה - המצב יהיה רע, כי אנחנו לא נוכל להביא מומחים נגדם. שם יושבים המומחים של ירושלים המתכננים את העיר. נכון שלהרמן יש אספירציות גדולות, הוא רוצה להגיע ל-18,000 סטודנטים. המתכננים צריכים להתחשב בבעיה הארכיטקטונית.

היתה גם בעיה של כבישים. האוניברסיטה רצתה לסלול כבישים שם שהיו הורסים את התכנית של המתכננים. התערבתי בענין והגיעו להסכם. האוניברסיטה טוענה שיש לה הכסף והועדה המחוזית מפריעה לה לבנות. הערב אני נפגש עם הרמן ועם אנשים המטפלים בזה במשרד הפנים, נראה מה יהיה. אני ביקשתי מהם לדחות את ההחלטה, אם הדבר אפשרי.

מר י. תמיר:-

הויכוח ~~הוא~~ איננו על 18,000 או על 5000 סטודנטים, אלא כמה דרוש לאוניברסיטה. האוניברסיטה דרשה מקום ל-18,000 סטודנטים, ומציעים לה קרקע שתספיק ל-18,000 סטודנטים. האוניברסיטה דורשת בעד 5000 סטודנטים נוספים שיוכלו גם לגור בקמפוס שם. רוצים גם להקים שם מרכז קהילתי. מרכז קהילתי צריך להיות בשכונות הקרובות. האוניברסיטה תצטרך אז לשנות את התכנון שלה.

דעת הועדה כולה היתה שבשטחים מסוימים פוגעים באופן רציני בנוף של הר הצופים. הועדה היתה מורכבת מנציגי עיריית ירושלים, הועדה המחוזית, מינהל מקרקעי ישראל, וגם אני השתתפתי בחלק מהדיונים האלה. אינני חושב שמי שהוא מהועדה אמר שרוצים שרק 1500 סטודנטים יגורו שם. אם גלך לקראתם, ההפרש יהיה בסביבת 70 דונם. עם תכנית קצת יותר מרוכזת, אפשר להגיע גם לעוד 5000 סטודנטים. דיברתי עם מר דש והוא אמר שהיום רק ידונו בענין ולא יחליטו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: גם אני שמעתי על ענין הנוף של ירושלים, אבל אנחנו שם בטעב כזה שלא נוכל בכל פעם להפקיע קרקעות. בכל אופן, לא נוכל לעשות זאת בעתיד הקרוב. אינני יודע אם יש בקרבת מקום קרקע. אם אפשר לצמצם את התכנית וליישב בה את הסטודנטים, צריך לצמצם. חשוב מאד להוסיף ~~800~~ 1000 סטודנטים במקום זה. על 70 דונם, כמה יהודים אפשר להושיב שם?

מר י. תמיר:

האוניברסיטה הציעה לבנות ל-1800

סטודנטים על קרוב ל-40 דונם.

להר הצופים יש מורדות משופעים. במשך כל השנים וגם היום אסור לבנות שם, כשם שאיננו רוצים לבנות בחלק מנחל קדרון. אנחנו רוצים לשמור על משהו. המחשבה היתה להשאיר את השפועים החלקים ועל החלק העליון לבנות. על קטע מסוים האוניברסיטה קבלה את זה ועל קטע אחר היא מתנגדת כי יש לה תכניות מוכנות לגביו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אתה מסכים שזה הפרש של 1800 סטודנטים?

מר י. תמיר:

כן, אבל אנחנו חושבים שע"י ציפוף אפשר

גם כן להוסיף חלק. השאלה היא איך

עושים את התכנית. בתכנית הנוכחית הם לא עשו זאת.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אם יקבלו את דעתך וישנו את התכנית, יהיו יותר יהודים, אבל בכל זאת יכול

מי שהוא ויגיד שבגלל הצד האסתטי לא רוצים לבנות יותר בשטח זה.

כאשר אתם מדברים על 18,000 סטודנטים,

האם זה נוסף על האוניברסיטה הקיימת?

מר י. תמיר:

כן.

השר מ. בגין:

הועדה עמדה היום להחליט על 1500.

הכוונה היא שזה יהיה שלב ראשון

ונגיע ל-5000 סטודנטים.

שר הפנים ח.מ. שפירא:

אני חושב שעל 340 דונם אפשר לבנות

ל-5000 סטודנטים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כמה סטודנטים יהיו באוניברסיטה בהר הצופים?

ללמד יהיה מקום ל-18,000 סטודנטים
ומזה הם מעוניינים לכנות מבני מגורים

שר החקלאות ח. גבתי:

ל-5000 איש במקום.

היום עמדו להחליט על 1500 בלבד. לכן
אני מבקש שיקול נוסף.

השר מ. כגין:

לא, היום הם רוצים להחליט על הקרקע.

שר הפנים ח.מ. שפירא:

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: נבקש אותם שלא יחליטו, שהממשלה רוצה
להתערב בזה.

מחליטים: כי שר הפנים יבקש מועדת המשנה של הוועדה המחוזית
לתכנון ולבניה של ירושלים, לעכב את החלטה
בענין תכנית שהוגשה ע"י האוניברסיטה העברית לגבי הקמת הקריה על
הר הצופים.

הישיבה בעולה.

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י מ :

1. להסמיק את נציג שירות המדינה לקבוע בחיאות עם הגופים הנוגעים לענין, כללים לחישוב זכויות הוותק של עובדי הציבור במזרח ירושלים, לפי ההנחיות כדלקמן:

א. לענין זה - "עובד" - עובד המדינה אשר הועסק מיד לפני יום 7.6.67 ע"י ממשלת ירדן, או ע"י עיריית ירושלים העתיקה בשירות הניתן כיום ע"י ממשלת ישראל ואשר התקבל לשירות מדינת ישראל עד יום 15.5.69.

"חוק הגימלאות" - חוק שירות המדינה (גימלאות), חשט"ו-1955.

ב. פרט עובד משירות מדינת ישראל בנסיבות המזכות אותו בקצבה לפי חוק הגימלאות עקב שירותו במדינת ישראל בלבד, או פרט העובד משירות מדינת ישראל בנסיבות אשר היו מזכות אותו בקצבה לפי ההוראות שהיו בחוק בירדן ביום 1.6.67, יקבל קצבה כלהלן:

(1) בעד תקופת שירותו בירדן - קצבה לפי השיעורים שהיו נהוגים בירדן ביום 1.6.67 ולפי השכר היסודי השולם לו באותה עת (לפי שער הדינר הירדני שיהיה נהוג ביום התשלום, או לפי שער של 9.80 ל"י לדינר בתוספת הפרשי הצמדה למדד יוקר המחיה הנהוג בישראל, כאשר המדד ביום 13.12.67 נחשב ל-100, הכל לפי הסכום הגבוה יותר).

(2) בעד תקופת שירות במדינת ישראל - קצבה לפי חוק הגימלאות בשיעור של 2% לשנה מן המסכורת הקובעת, ומבלי שיחולו לגבי תקופה זו ההוראות בדבר קצבה מינימלית;

(3) סך כל הקצבאות לפי (1) ו-(2) לעיל לא יעלה על הקצבה שהייתה מגיעה לעובד אילו שירת כל התקופה בשירות מדינת ישראל ולא יפחת מן הקצבה המינימלית שנקבעה בחוק הגימלאות.

ג. פרט עובד משירות מדינת ישראל שלא בנסיבות האמורות בפסקה ב', יקבל פיצויי פיסורים כלהלן:

(1) בעד תקופת שירותו בירדן - פיצויי פיסורים לפי הכללים וההנאים שהיו נהוגים בירדן ביום 1.6.67, בהתחשב במעמדו של העובד ולפי השכר היסודי שקיבל אותה סעה (לפי שער ו/או הפרשי הצמדה כאמור בפסקה ב(1) לעיל).

(2) בעד תקופת שירותו במדינת ישראל - פיצויי פיסורים בהתאם לחוק פיצויי הפיסורים.

- ד. לצורך חישוב תקופת ההמתנה המזכה בקצבה או בפיצויי פיטורים לעניין האמור בסעיפים ב(1) ו-ג(1) לעיל, חובא בחשבון תקופת השירות במדינת ישראל כאילו הייתה תקופת השירות בירדן.
- ה. למרות האמור בפסקות ב' ו-ג' לעיל, עובד שנפטר אחרי השלימו תקופת שירות כוללת במדינת ישראל ובירדן של חמש שנים או יותר, יהיו שאיריו זכאים לגימלאות לפי חוק הגימלאות, אך לא יהיו זכאים לכל הטבה נוספת עקב שירותו לפני יוני 1967.
- נפטר העובד לפני השלימו חמש שנות שירות כנ"ל, יהיו שאיריו זכאים למענק לפי סעיף 21 לחוק הגימלאות וכן לפיצויי פיטורים לפי החישוב בפסקה ג' לעיל.
- ו. לענין מכסת חופשת מנוחה והזכות לקצובת הבראה, ייחשב השירות הקודם של העובד כאילו היה שירות במדינת ישראל.
- ז. העובד יקבל בדרגתו, עם כניסתו לשירות מדינת ישראל, חוספת ווחק בסכום חוספת הוחק אותה קיבל ביום 1.6.67 (לפי השער של 9.80 ל"י לדינר), אך לא יותר מסך כל חוספות הוחק אשר היה מקבל לפי הכללים המקובלים בשירות המדינה בישראל, לו שירת במסך כל התקופה בשירות מדינת ישראל.
2. מסמיכים את שר הפנים להפעיל את הכללים שייקבעו לפי סעיף 1 לעיל, גם על עובדי עיריית ירוסלים, בחיאומים לפי הענין.

ד'תש"ג 3 יאנואר 4
(ישיבה א. 186)

ס ו ד י

פ ר ו ט ו ק' ל
מישיבת ועדת השרים העליונה
לענין ירושלים

ב' בשבת תשכ"ט - 21.1.69
(בשעה 9.00 לפנה"צ בלשכת ראש הממשלה)

נ כ ח ר : השרים: ראש הממשלה ל. אשכול - יו"ר

השר מ. כגין
שר החקלאות ח. גבת
שר הדתות ז. ורהפטיג
שר הפנים חמ. שפירא
שר המשטרה א. ששון

מזכיר הממשלה	-	מ. ארנון
נציבות שירות המדינה (בסעיף א' וב')	-	י. אלוני
צוות המתכננים (בסעיף ג')	-	מר ברוצקוס
משרד האוצר	-	א. ירמנס
עיריית ירושלים	-	מ. בנבנישתי
נציב שירות המדינה (בסעיפים א' וב')	-	י. ניצן
ראש העיר, ירושלים	-	ט. קולק
משרד החוץ	-	צ. רפיה
צוות המתכננים (בסעיף ג')	-	א. שרון
" "	-	א. שרון
משרד ראש הממשלה	-	י. תמיר
מזכיר הועדה	-	מ. ניר

סדר היום: א. זכויות וותק של עובדי ציבור במזרח ירושלים
ב. מעמד עובדי המדינה במזרח ירושלים
ג. שיקום בית הכנסת "חורבת רבי יהודה החסיד"
ד. קרית האוניברסיטה בהר הצופים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אני פותח את הישיבה.

א. זכויות וותק של עובדי ציבור במזרח ירושלים.

מ. י. ניצן:

לפני ועדת השרים מסמך המסביר את הבעיות,
אני רק רוצה להבליט כמה בעיות.

יש לפנינו שתי בעיות שקשורות בעובדי

הציבור במזרח ירושלים. בעיה אחת זה זכויות הוותק הקשורות
לפיצויים וגמלאות וצורת העסקתם של עובדי הציבור במזרח ירושלים.
המדובר בערך ב-200 עובדי מדינה וכ-300 עובדי עיריה. זה קצת
שונה מהמספרים המופיעים במסמך. שר האוצר היה סבור שלשתי
הבעיות הללו יש השלכות מדיניות, ולכן ביקש להביא את זה בפני
ועדת השרים.

מהו המצב המשפטי? יודעי חוק אמרו

שממשלת ישראל איננה יורשת של ממשלת ירדן במזרח ירושלים.
מאידך, עיריית ירושלים היא כן יורשת של עיריית ירושלים הקודמת.
זה מחייב לשמור על הזכויות של עובדי העיריה שהיו עד 6.6.67
לפי תנאי השכר שהיו קיימים בזמנו. למרות שממשלת ישראל איננה
יורשת את ממשלת ירדן, יוצא מצב שאי אפשר לנהוג בעובדי המדינה
בצורה שונה מאשר מתחייב לנהוג בעובדי עיריית ירושלים. בשטחים
המוחזקים, לפי החלטת ועדת המנכ"לים, הועסקו כבר לעובדי המדינה
הירדניים שהמשיכו לעבוד, זכויות וותק ופיצויים וכל מה שהגיע
להם. מתעוררת לפנינו הבעיה כיצד לנהוג בזכויותיהם לוותק
ולפיצויים. לפי דעתנו יש לשלם להם בשני חלקים שונים.
(1) על פי מה שהיה נהוג בממשלת ירדן עד ה-4.6, ו-2) מהרגע שעברו
לעבוד בממשלת ישראל, לנהוג על פי השכר והזכויות שלהם כמקובל
אצלנו. אנחנו סבורים שאין להתיל על התקופה הקודמת כל מה
שאנחנו משלמים היום בממשלת ישראל, אלא לחלק את זה לשניים.
אנחנו מציעים יוצא מן הכלל אחד, וזה במקרה של מוות, שאז
המשפחה תקבל כמקובל בממשלת ישראל. אצלנו נהוג שאם עבד אדם
שנתיים או שלוש שנים, ונפטר, תקבל המשפחה כאילו עבד חמש שנים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אם אדם עבד 10 שנים בממשלת ירדן ואחר-כך עבד אצלנו 10 שנים, וקרה מקרה והוא נפטר, ~~על-פי~~ תקבל משפחתו בעד 10 השנים שעבד בממשלת ירדן, על פי המקובל שם?

מר י. אלוני: לפי חוק הגמלאות שלנו, עובד מדינה שעבד 5 שנים ונפטר, תקבל משפחתו אחוזים מסוימים ממשכורתו. אם אותו איש נפטר אחרי 10 שנים של שירות אצלנו ו-10 שנים של שירות בממשלת ירדן, הוא בודאי זכאי, לפי החוק שלנו, למה שנקבע אצלנו, ואיננו זכאי לשום דבר עבור שירותו בממשלת ירדן. אבל אם עבד ארבע שנים למשל בממשלת ירדן ושנה אחת אצלנו, ונפטר, ובסך הכל עבד חמש שנים, נגהו במשפחה כאילו שירת האיש חמש שנים בממשלת ישראל וניתן למשפחה פנסיה לפי החוק שלנו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: המינימום הוא 40%?

שר הדתות ז. ורהפטיג: כמה היתה מקבלת האלטנה לפי חוקי ירדן?

פחות .

מר י. אלוני:

מר ט. קולק: אצלנו מקבלים את הפנסיה לפי המשכורת של השנה האחרונה; בירדן קבלו את זה כך: עבור השנה הראשונה, לפי המשכורת באותה שנה, עבור השנה השנייה, לפי המשכורת של שנה זו, וכן הלאה. יצא שהוא קיבל הרבה פחות.

ההצעה היא לתת עבור השנים ששירת בירדן ועבור שנה או שנתיים שהוא עובד אצלנו, כמו שמקובל אצלנו, בעוד 3 שנים הוא יעבוד אצלנו 5 שנים, וכל הבעיה תתחסל.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: בעד השנים שהוא עבד בירדן אנחנו אחראים לפנסיה?

מר י. ניצן: לפי הכללים שהיו נהוגים בממשלת ירדן; ומהתאריך שהוא התחיל לעבוד אצלנו הוא יקבל לפי הכללים המקובלים אצלנו.

ההצעה הזאת מתואמת עם ההסתדרות ועם משרד האוצר והיא נראית לכל הגורמים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: נניח שאדם עבד בממשלת ירדן במשך 10 שנים ואחר-כך עבד אצלנו שנתיים או שלוש שנים, הוא יקבל לפי השנה האחרונה, ואולי זה מגיע לאותם 40%?

מר י. ניצן: 40% זה רק במקרה של מוות. אנחנו מדברים גם על החיים. במקרה של מוות הוא איננו יכול לעבור את 40%.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה הדין כשהוא עוזב את העבודה?

מר י. ניצן: זה תלוי אם הוא עוזב או אם הוא מפוטר. יש בעיה של פיצויים. אנחנו מציעים לנהוג לפי אותו עקרון של שתי מידות.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אבל שתיהן יחד לא יכולות להיות יותר מאשר אם עבד אצלנו כל השנים?

מר י. ניצן: כודאי.

שר המשטרה א. ששון: כאשר מדובר על פנסיה, זה יהיה לפי גיל הפרישה אצלנו?

מר י. ניצן: כן.

שר המשטרה א. ששון:

שם גיל הפרישה הוא 5 שנים מוקדם יותר מאשר הצלנו.
האם יבדקו אם הם מקבלים גם משכורת מירדן?

מר י. ניצן:

אין לנו אפשרות לבדוק את זה.

מ ח ל י ט י מ:

1. להסמיך את נציב שירות המדינה לקבוע, בתאום עם הגופים הנוגעים לענין, כללים לחישוב זכויות הוותק של עובדי הציבור במזרח ירושלים, לפי ההנחיות המצורפות בזה.
2. להסמיך את שר הפנים להפעיל את הכללים שנקבעו לפי סעיף 1 לעיל, גם על עובדי עיריית ירושלים, בתאומים לפי העניין.

ב. מעמד עובדי המדינה במזרח ירושלים.

מר י. ניצן:

הבעיה המרכזית היא הצהרת אימונים.
עובד מדינה חייב בהצהרת אימונים.
לפי חוק המינויים יש אפשרות לפטור עובד מדינה מחובת האזרחות הישראלית, ואז הוא יכול לקבל כתב מינוי, אבל הוא חייב להצהיר הצהרת אימונים.

ב-15.7 הודיעו לעובדי המדינה במזרח ירושלים שלא יידרשו להצהיר הצהרת אימונים מכיון שאינם אזרחים ישראלים, אבל אמרו להם שיועסקו על פי חוזה מיוחד. דבר זה מקובל גם בשירות ממשלת ישראל.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כמה יש כאלה?

מר י. אלוני:

יש יהודים שבאים מארה"ב ואינם מותרים על אזרחותם האמריקאית.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: בעיריית ירושלים יש עובדים כאלה?

ראש העיר ט. קולק:

אולי שנים-שלושה אצל מהנדס העיר
שהם עולים חדשים. בשירות המדינה

אני חושב שהיו מאות.

מר י. ניצן:

הבעיה שלפנינו היא כיצד לנהוג לגבי
עובדי המדינה במזרח ירושלים. ההצעה
שלנו אומרת לחתום אתם חוזה מיוחד, לפטור אותם מחובת הצהרת אימונים
אבל לחייב אותם בהצטרפת משמעת. זו הבעיה שועדת השרים צריכה לתת
עליה את דעתה, אם יש בזה אספקט מדיני.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מדוע נהכרתם עכשיו בזה?

מר י. ניצן:

אנחנו עוסקים בקביעת מעמדם של עובדי
המדינה. בזמנו הודיעו להם שהם
פטורים מהצהרת אימונים ויחתמו אתם על חוזים מיוחדים. יכולה
להתעורר שאלה שמא אין לפטור אותם מהצהרת אימונים למדינת ישראל.

שר המשטרה א. ששון:

עושים אתם חוזים לשנתיים ואחר-כך יש
להם זכויות? כך נהוג גם כלפי אנשינו

שחותמים אתם על חוזים?

מר י. ניצן:

יש מקרים שבהם מכניסים בחוזה סעיף
שאפשר להחיל עליו תנאים אלה ואחרים.

שר המשטרה א. ששון:

נותנים להם יתרונות לגבי עובדי מדינה
שלנו.

השר מ. בגין:

על פי הכתוב בחוק שירות המדינה,
אפשר להחיל את סעיפיו גם על סוגיה זו,

אבל לא זאת היתה כוונת המחוקק. הוא התכוון בימים כתיקונם
למומחים שבאו הנח מאמריקה או מאירופה, שהם אינם אזרחי המדינה
אבל אנחנו רוצים להנות מהידע שלהם, ולכן לא דרשנו מהם הצהרת
אימונים. לכן יש סכנה כאשר נוטלים חוק שכוונתו היא מסוימת
ומחילים על מקרה שהוא לגמרי אחר מכפי שקבענו. לדעתי אין

לנו אסמכתא חוקית כדי לעשות את המעשה הזה לגבי אותם העובדים שאנחנו רוצים להחיל בשירות המדינה והם אינם אזרחים. אמנם בחוק שירות המדינה ישנו היוצא-מן-הכלל הזה, אבל יש חוק אחר והוא המחייב בגלל הכלל שהוא האחרון. אני מתכוון לחוק החלת המשפט. שם כתוב: "ראש הממשלה רשאי לפטור בתקנות לזמן מסוים...." (קורא את הסעיף).

מהנוסח ברור שהשחרור שייעשה ע"י ראש הממשלה בתקנות, חל על האזרחות בלבד ואיננו חל על הצהרת אימונים. אם נרצה לפטור את האנשים האלה מחובת הצהרת אימונים למדינה צריך לתקן את החוק.

לגופו של ענין אני רוצה לומר, לא הייתי כופה אזרחות ישראלית על אנשים שאינם רוצים זאת וגם לא באיום שאם הם רוצים לעבוד אצלנו, עליהם לקבל את האזרחות. סוגיה אחרת היא הצהרת אימונים למדינה. עובד מדינה שיקבל משכורת מן המדינה ויהיה במשרדים ממשלתיים, לדעתי אין שום פגם בכך אם נתבע ממנו הצהרת אימונים למדינה. לא הייתי אומר להעמיד את זה כתנאי. לי נדמה שרובם יהיו מוכנים לזה. אבל מלכתחילה לפטור אף מהצהרת אימונים למדינה, בתנאים מיוחדים, לאחר שחרור העיר העתיקה, אני לא הייתי עושה זאת. זה קצת על משקל: אל תצדק הרבה.

כל המדינות וכל הצבאות שבעולם הולכים בדרך של השבעה. אני מציע: ביחס להצהרת אימונים שלא נחליט לפטור אותם. איננו מטילים עליהם לקבל את האזרחות. נראה מה תהיינה התוצאות. אם יתברר שהם אינם רוצים, ונראה חשיבות בכך להפעיל אותם גם כלי הצהרת אמונים, לדעתי יהיה צורך אז בתיקון החוק של החלת המשפט.

שר הפנים ח.מ.שפירא: לכאורה הצדק עם השר בגין. השאלה היא אם אפשר עכשיו להעביר את זה. מה הכוונה שלנו? הכוונה שלנו היא שהם ישמשו כפקידי הממשלה או העיריה, ואנחנו חושבים שבמשך הזמן הם יהיו גם אזרחים ויוכלו להשבע שבועת אמונים. אנחנו גם יודעים שהשבועה איננה ערובה לשום דבר.

אני הייתי מציע לקבוע את הדבר בתקנה

לשלוש שנים, לא לדרוש מהם אזרחות ולא שבועת אימונים. כעבור שלוש שנים נצטרך לדון מחדש אם הם ראויים לזה או לא. אז אולי ישתנה המצב בצורה כזאת שנוכל להגיד להם שאם הם רוצים להיות אזרחים ולהשבע שבועת אימונים למדינה, טוב; ואם לא - יחפשו להם מקום עבודה אחר. ניתן להם שלוש שנים כדי שיסגלו את עצמם למצב ולמחשבה הזאת.

מר י. ניצן: הבעיה מתעוררת רק כירושלים כי

שאר המקומות אינם מדינת ישראל.

יש 200 עובדים ו-60 שוטרים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: גם השוטרים לא יישבעו אימונים למדינה?

במשטרת ישראל ישנה פקודת המשטרה ושם נשבעים.

מר י. ניצן:

שר החקלאות ח. גבתי: גם אני בדעה שאין לעשות את זה כל

כך חלק ולפתוח לפנייהם את הדרך שהם

יוכלו להמשיך לעבוד בלי הצהרת אימונים. יש להם חוזה שמקנה

להם את כל הזכויות של הותק וכן הלאה. אני חושב שצריך לעמיד

אותם בפני הברירה - מי שמצהיר הצהרת אימונים, יכנס כעובד

קבוע לממשלה עם כל הזכויות; מי שאיננו מוכן לכך, יחתמו

אתו על חוזה שלא יקנה להם את כל היתרונות של עובד קבוע.

אני חושב שבדרך זו אנחנו נחייב אותם לחשוב במה לבחור.

אני מסכים שאפשר לתת להם תקופה של שלוש שנים. אם תוך שלוש

שנים הם יסכימו להצהיר הצהרת אימונים, גם התקופה של החוזה

תיחשב להם כשירות קבע. אם הם לא עושים זאת, אז זה חוזה

לשלוש שנים שאפשר לגמור אותו מבלי שזה מקנה איזה שהן זכויות.

אם נציג בפניהם את האפשרויות

האלה, אז אני מניח שחלק לפחות יבחר להצהיר הצהרת אימונים

ואז, לפי התקנות האלה, יוכלו להיות עובדי מדינה מבלי לקבל

אזרחות ישראלית.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אם אדם כזה נתפס בריגול, על יסוד מה הוא עבר עבירה?

שר הדתות ז. ורהפטיג: גם מי שאיננו אזרח חייב בעבירות ריגול.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: נניח שאותו עובד עבד בעיריה, וחיפש תכניות של העיריה, או שמסר על תקציבים בטרם שנתפרסמו. מעשים כאלה או אחרים, אז הוא לא יוכל לסעון שהוא איננו חייב אימונים למדינה?

שר הדתות ז. ורהפטיג: כל העבירות האלו חלות על תושבים.

ראש העיר ט. קולק: היה מקרה כזה, פיטרנו את האיש על פי חוק המשמעת.

שר הדתות ז. ורהפטיג: ההצעה הזאת מוגעת לאלה שהם היום עובדי מדינה, לגבי עובדים חדשים יחולו הכללים הרגילים. ההסדר הזה מוגבל רק ל-200 העובדים, ומי שירצה להתקבל עכשיו, צריך לדרוש ממנו להתאזרח ולמסור הצהרת אימונים, אחרת לא נקבל אותו לשירות המדינה.

מר י. ניצן: מאזרחות אפשר לפטור אותם.

שר הדתות ז. ורהפטיג: המדובר רק באלה שכבר עובדים. עם אלה לא צריך להחמיר ולדרוש מהם הצהרת אימונים. אין לזה ערך רב, לפי שעה, אפשר להשאיר את זה לעוד שנה-שנתיים. יכתן שאחר-כך הם יהיו מוכנים להצהיר הצהרת אימונים.

אני זוכר את סעיף 34. אם הוא איננו אזרח, אי אפשר לדרוש ממנו אותה הצהרת אימונים. סעיף 19 + אותם הסעיפים, מספיק מבחינה משפטית. אולי צריך גם להזכיר את סעיף 19 של החוק החדש.

אני חושב שצריך לקבל החלטה שבמשך שנה או שנתיים איננו דורשים מהם לקבל את האזרחות ולא להצהיר הצהרת אימונים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה עם המורים?

מר י. ניצן: אותו הדין. יש 80 מורים הכלולים בתוך
ה-200.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אני מתנגד להצעה. בזה אנחנו מדגישים
זמניות.

מר י. ניצן: אנחנו נסינו להעביר אותם בדיקת רפואית
והם סרבו. צריך להביא בחשבון גם
שלא נעמוד לפתע בפני מצב שנצטרך לסגור את בתי החולים. יתכן
שאם נצטרך לדרוש מהם הצהרת אימונים, הם יחליטו לעזוב. אינני
אומר שכן יהיה, אבל זה יתכן וצריך לקחת את זה בחשבון.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: הוא לא יקבל רשיון להיות רופא.

שר הפנים ח.מ.שפירא: יש לו. הבעיה היא חינוכית מצדנו,
אם אנחנו רוצים לחנך אותם או לא.
אם נעמיד אותם בפני ברירה שעליהם לקבל מיד אזורות ולהשבע אימונים,
הם יכולים גם לעזוב את העבודה. יש עליהם פחד של ירדן וגם של
החבלנים. לדעתי, עלינו לחנך אותם עוד שנתיים-שלוש שנים.

שר המשטרה א. ששון: האם זה לוחץ עלינו או עליהם?

מר י. ניצן: עלינו. הם מבקשים הכרה בותק, אבל
קביעת הסעמד איננה לוחצת עליהם.

שר המשטרה א. ששון: 19 חודשים עברו והם עובדים ומקבלים את
משכרתם. עניין הותק יוסדר. למה לנו
עכשיו לשנות את הסדר? אנחנו גם נעזר נגדנו את עובדי המדינה
הישראליים, כי יש פה יתרונות שאין לעובדים שלנו. לו היה עובד
מדינה ישראלי פונה לבג"צ ואומר: הראו לי מדוע אני צריך להיות
מופלה לרעה? למה לנו כל זה? סידרנו את עניין הותק, וכזה גמרנו.
נשאר את זה לעוד שנה ונראה איך יתפתחו העניינים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אני חוזר על הנימוק שלי. אין לי ספק שזה יעורר מצב של זמניות בשלטונה של המדינה על מזרח ירושלים. לא מדובר באיש מומחה שבלעדו אי אפשר להיות, כי אם ב-200 אנשים שלא רוצים להשבע אימונים.

שר הפנים ח.מ. שפירא: איפשרנו עכשיו לערבים תושבי ירושלים המזרחית להתאזרח בלי כל קושי. אף אחד מהם לא רצה בזה. זה המצב. עלינו להכיר את המצב הזה. ע"י כך שנכריח אותם, נביא למשבר בשירות שלנו בעיר העתיקה. לכן אני מציע לדחות את ההכרעה.

ראש העיר ט. קולק: זה סביר מצדנו לדרוש את זה, אבל עלינו לדעת מה תהיינה התוצאות. גם אם הם יהיו מוכנים, על מנת לקבל משכורת, לתת את השבועה הזאת שהיא לא בלבם. ברור שיהיו איומים עליהם והם לא יעזו להשבע אימונים. התוצאה תהיה ש-200 איש יתפטרו. אפשר לנהל את המדינה בלי 200 איש אלה, אבל אז שוב יבואו עם הסברה כחול ויתעוררו כל העניינים.

שר החקלאות ח. גבתי: למה השוטרים הסכימו להשבע אימונים.

ראש העיר ט. קולק: שה היה בשבוע-שבועיים הראשונים. לו היינו עושים את זה בשבוע-שבועיים הראשונים, לא היה איש מפקפק.

שר החקלאות ח. גבתי: חוזר על הצעתי להעמיד אותם בפני ברירה: או שהם מצהירים אימונים ויקבלו את כל הזכויות, ואם אינם מצהירים, יחתמו אתם על חוזה וזה לא יקנה להם את כל הזכויות, אלא לזמן קבוע.

שר הפנים ח.מ. שפירא: זה ינוצל בגדנו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה בדבר אלה שאנחנו יודעים שהם מקבלים כסף גם מממשלת ירדן? אם הם היו אומרים לנו זאת, אז עלינו להשלים עם זה?

שר הדתות ז. ורהפטיג: לזה יש חוקים משמעתיים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מי מונע ממנו לקבל עוד כסף ממקום אחר? אולי זה בעד עבודת ריגול?

שר הדתות ז. ורהפטיג: את הכסף הוא מקבל בעד אותה העבודה.

משר מ. בגין: מציע להכניס את המלים "מדינת ישראל" בהצהרת המשמעת.

מר י. אלוני: אני לא בטוח אם הם יסכימו לחתום על הצהרה כזאת.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אז נצטרך לוותר על זה, וזה יהיה עוד יותר גרוע.

אני צריך להניח שהם אינם רוצים את זה כי כולם מקבלים משכורת גם מממשלת ירדן ולא איכפת להם.

ראש העיר ט. קולק: הם מפחדים שיכריזו עליהם כעל בוגדים, הם פוחדים על חייהם.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מדוע הסוחרים אינם פוחדים לסחור אתנו?

שר הפנים ח.מ.שפירא: הם אינם נשבעים על שום דבר.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה עם הרשיונות לרופאים ולשאר בעלי מקצוע?

ראש העיר ט. קולק: הוציאו חוק שמכיר ברשיון שהם קבלו. הכנסת הוציאה חוק לגבי כל הרשיונות.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: זה טוב לכל חיינו?

ראש העיר ט. קולק:

זה לשנה אחת.

למשל במסים, אנחנו כל הזמן דחינו

את הגבייה מסיבות שונות. בסוף החלטנו שנעשה זאת לאחר החגים שלהם. ב-1.1 התחלנו להטיל מסים והתחלנו להטיל עיקולים והנה הם משלמים. הגענו לזה לאט לאט. הם נכנסו למסלול. בכל פעם אפשר ללכת צעד אחד הלאה. לא חשבנו לשחרר אותם לכל ימי חייהם ממסים. עכשיו ההכנסות ממסים שם לא תהיינה גרועות - באופן יחסי - מאשר בישראל. אם היינו עושים זאת לפני שנה, היינו מביאים אותם לשביתה. אנחנו הולכים בענינים אלה צעד אחר צעד. כעת אנחנו חושבים שיכולנו להתחיל בזה לפני ארבעה חודשים, אבל זו מחשבה לאחר מעשה, קשה לדעת זאת מראש.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מזה אולי אפשר ללמוד שכל דחיה היא לרעה.

יש פה שתי הצעות. אני רואה שיש

רוב להצעה להשאיר את הענין תלוי ועומד.

לגבי החדשים ננהג אחרת?

מר י. ניצן:

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כן.

איך ננהג לגבי קבלת אנשים חדשים?

אני חושב שננהג באותה הדרך.

שר המשטרה א. ששון:

אני חושב שלא. יש להבדיל בין

שר הפנים ח.מ. שפירא:

חדשים ובין אלו שעבדו עד עכשיו.

צריך למצוא דרך לגבי אלה שימשיכו לעבוד. אולם לגבי חדשים,

מי שלא רוצה, אין לנו כל התחייבות כלפיו והוא ישאר מחוץ

למסגרת עובדי המדינה. לגבי החדשים צריך לדרוש הצהרת אימונים.

המשך הדיון נדחה.

ג. שיקום בית הכנסת "חורבת רבי יהודה החסיד".

מר י. תמיר:

בישיבה האחרונה כאשר הצגנו את הנושא של בית הכנסת שצריך להכנות במקום "חורבת רבי יהודה החסיד", ביקש שר הפנים להתייעץ גם עם צוות המתכננים של העיר העתיקה. קיימתי שיחה אחת עם האדריכלים שרון ועם ברוצקוס. אני מכין שרוצים לשמוע את דעתם.

מר א. שרון:

לפני שבוע בדקנו את התכניות ואת המציאות. כאשר עשו את התכנית הזאת, לא היה עוד שחזור, הכל היה חורבות. מובן שבשטח זה קצת משנה את קנה-המידה ואת הרושם הכללי. הבעיה היא קודם כל הבניין שאוקם בתור יצירה ארכיטקטונית והסביבה, באיזו מידה זה יתאים לסביבה. יש בעיה של אופי ארכיטקטוני וגם של קנה-מידה. זאת, אולי, הנקודה החשובה ביותר. היו גם מאמרים של ביקורת. אחד היה קיצוני ואמר ש"החורבה" צריכה להיות עוד יותר גדולה על מנת שיהיה לפחות יותר גבוה ממסגד עומר, שיראה את חשיבות הרובע היהודי וה"חורבה" בתוכו. אינני חושב שזה מתפקידנו, מבחינת המסובב, אנחנו ראינו וגם שמענו את ההצעה של לואי קאהן, שמשתדל לשלב את "החורבה" עם הסביבה. אמנם הבניין די גדול, 50×50 מ' (במקרה אותן המידות כמו מסגד עומר כלי הפינות הכתומות). הוא השתדל להקים קנה מידה ע"י זה שלא עשה ארבעה קירות אלא חילק את הקירות האלה על קטעים-קטעים, ע"י זה הוא השתדל להתאים יותר את קנה המידה של הבניין, שהוא באופן יחסי גדול, לסביבה של הבתים הקטנים, ע"י זה שחילק את הקירות לקטעים. גם בפנים הוא תתחשב מאד בקנה המידה. לא עשה סתם אולם גדול של 40×40 מ', אלא הוא חילק את זה יפה מאד. יש מרכז קטן שימשש בית תפילה רגיל לכל ימי השנה, ומסביב יש עוד שטח שימשש לתפילה בזמן החגים, כאשר באים יותר אנשים, או בחגיגות. הוא חילק את זה ע"י עמודים וע"י זה שמבחינה פונקציונאלית פתר יפה את הבעיה, לעשות בניין גדול ובפנים הוא גרר לא כל כך גדול וגם משמש את המטרות הפונקציונאליות, לפונקציה יותר מצומצמת ויותר רחבה.

את החורבה הישנה הוא השאיר בתור גן. לשאריות האלה יש גם חשיבות אמצעית הסטורית וסנטימנטלית, והוא משאיר את זה בתור גינה, ואת ה"חורבה" הוא בונה על יד זה.

01

אנ
כך
אם
אם
נח
לי
לו
אנ
טפ
קא

NP

TW

ב
ל
ל
ע
ק

מ

1

KT

ה
ז
ק
א
ש
ר

ה"חורבה" ובתי כנסת אחרים יצרו

שיווי משקל ביחס לכיפה של כנסית הקבר, והמסגד - בגלל המקום שלו - היה הכי מרכזי. עכשיו הכל ישתנה.

ברובע היהודי לא עושים את האימאג'

שהיה לפני שנת 1948. שיווי המשקל בעיר העתיקה ישתנה, ואת זה צריך לשקול. הבנין הוא 50×50 ; הכנסת היא 65×15 מ' גובה. מבחינת האפקט זה יהיה בערך כמו הכנסת. צריך לראות את זה מראש. אני חושב שצריך לבקש את הארכיטקט לטפל בנושא זה, אולי צריך להקטין אותו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: מה הרע בדבר שזה בולט?

מר א. ברוצקוס: זה מנוגד לפיתוח הטבעי של העיר.

העיר נבנתה בצורה שהר הבית הוא

המוקד והכל מכוון ונמצא בשיווי משקל. הבנין ייראה כיחידה יותר חזקה מהר הבית. זה פוגע במצב הקיים. אני חושב שחשוב מאד שלואי קאהן יטפל בנושא זה, איך לתת לבנין הגדול אופי אולי קצת יותר מפורט ממה שהוא הרגיש.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כשאתה אומר "פוגע", אתה מדבר

מנקודת השקפה של ארכיטקט?

מר א. ברוצקוס: כן.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: יכולה גם להיות דעה שאנחנו לא צריכים

להתבלט אחרי הכיבוש. זה דבר אחר.

אם אתה אומר שגם מנקודת השקפה כזאת, שלו הכל היה יהודי ומסגד עומד לא היה קיים, אז גם כן אין צורך, מנקודת השקפה ארכיטקטונית, שזה יהיה משהו יוצא דופן, זו דעה של מומחים זה לא ענין של רגש.

שר הדתות ז. ווהפטיג: אני רוצה לשאול את הארכיטקטים על

הפרופורציה שבין הבנין הזה לבין

הכותל המערבי. בידינו הכותל; לצערי אין בידינו עדיין הר הבית.

אם אנחנו רוצים לבנות את "החורבה"
בצורה שייראה שאיננו מוותרים על הר הבית, ולא כל שכן שהכותל
המערבי איננו המוקד. נדמה לי שהתכנית מעבירה את המוקד ל"חורבה".
"החורבה" תהיה רק בנין יפה. את התוכן הרוחני ממלאים היהודים
שבאים ולא הבנין. השאלה אם נוכל לעמוד בתוכן הרוחני שיש
להר הבית. יתכן שהפתרון הוא בזה שנמסך קצת את הבנין.
יתכן שהוא צריך להיות בבחינת "משרתים בקודש", ואז צריך
לשנות את המוקד. איננו מוותרים על הר הבית ולא על אפשרות
של התפתחות רחבת הכותל. איך מקשרים את זה?

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אני מבין שאתה נוטה להסמך בית כנסת
לכותל?

שר הדתות ז. ורהפטיג: אני חושב שה"חורבה" צריכה להיות
משולבת ברחבת הכותל. אולי הגובה
לא צריך להיות 25 מ', * כי אז זה מאפיל על הכותל. זו בעיה
ארכיטקטונית. אני יושבתי עם מר קאהן שלוש-ארבע פעמים, ונדמה
לי שהוא הבין את זה. אולם, נדמה לי שהפתרון איננו הפתרון שהוא
הציע.

שר הפנים ח.ט. שפירא: כדי להתאים את בית הכנסת הזה לסביבה
צריך אולי קצת להנמיך אותו שלא יהיה
תלוש מהסביבה. לי נראה שבית הכנסת בצורתו זו הוא יותר מדי
מודרני. בתי כנסת שאני ראיתי, על פי רוב היתה להם כפה.
אני רוצה לשאול: האם זה נראה כבית כנסת? אנחנו מעוניינים
שיראו את זה כבית כנסת כאשר נכנסים, הייתי רוצה שגם אלה
שעוברים על יד המקום ידעו שזה בית כנסת ולא סתם בית מודרני.
אפילו כאשר אתה עובר על יד בית הכנסת "עמנואל טמפל", אתה
מבחין שזה דבר מיוחד. האם אפשר לתת צורה של בית כנסת
לבנין לא רק מבפנים אלא גם בחוץ? צריך שכל אחד ידע שזה
מקום קדוש ליהודים.

מר א. שרון: אשר לשאלה האחרונה, כל דור משאיר
את החותם בארכיטקטורה שלו. כך עשו
היוונים, כך הרומאים ועד לארכיטקטורה הסוטליטרית הפשיסטית
או הקומוניסטית. הבעיה שלנו היא קשה ורק יחידי סגולה יכולים

לעשות את זה. אנחנו טוענים שקאהן הוא מאותם יחידים
סגולה שעלול להצליח בבנין הזה וליצור בו את הסמל שמכיל תוכן.
למעשה, אנחנו קטנים מדי כדי לשפוט את זה, את זה יכולים
לשפוט הדורות הבאים. לכן קשה לומר אם זה דומה לבית כנסת
או לא, אנחנו מתייחסים לבית כנסת כאל פרי של תקופות אחרות.
אנחנו מתייחסים על בתי הכנסת של קהילות יהודיות בצ'כיה, בפולין
ומדינות אחרות, ובמדינת ישראל יש לו משמעות אחרת. הוא לא
חדש לגמרי, הוא קשור בעצם בנייתו לבנין ה"חורבה" הקודם,
אבל יחד עם זה הוא צריך לסמל משהו נוסף. אנחנו לא מסוגלים
לשפוט את זה, הדור הבא ישפוט זאת. אחד האנשים הבודדים
שמסוגל להצליח לתקוף בעיה כזאת של יצירת סמל, הוא לואי קאהן.
לכן אנחנו רוצים לתמוך באיש.

ראש העיר ט. קולק:

לו היינו משחזרים בית כנסת עתיק
הוא לא היה מזכיר לנו את בית הכנסת
בוורשה... למשל: כפר נחום, או ברעם; להם לא היתה כיפה. כל
תקופה יוצרת משהו משלה.

מר י. פמיר:

אחד הנושאים שצריך לדון בו, הוא אם
משחזרים את ה"חורבה" או בונים מחדש.
ההצעה שנשמעה כאן - שאני מצטרף אליה - אומרת שצריך לבנות אותה
מחדש. הנימוק העיקרי לכך הוא שה"חורבה" כפי שהיתה, עומדת
בדיספרפורציה למה שיש היום. הרובע היהודי היה שכונה די
מדולדלת, שהלכה והתדלדלה בשנים האחרונות. היו שם כוכים
ובהם גרו משפחות עניות. אנחנו רוצים לשחזר את הרובע אבל
לא לחזור לצורה העניה. אם נצליח בזה, הוא ייהפך לרובע
העיקרי של העיר העתיקה, ויעלה גם על הרובע הארמני והנוצרי.
אם כך, אנחנו צריכים לתת ביטוי שונה גם ל"חורבה".

פה הועלתה טענה שצריכה להיות מציגה
בין הרובע והכותל. קאהן הציע כמה דברים שיוצרים מעין פרוזדור
בין הכותל וה"חורבה". אינני מכיר די את לואי קאהן. האדריכלים
מכירים אותו. הפרויקט הזה יקח זמן והוא צריך לקחת זמן. צריך
לחפש תשובה גם לשאלות שהוצגו. כשקאהן יהיה כאן, כדאי שהוא
ישמע את ההערות וישמיע כמה מהערותיו.

השר מ. בגין:

כולנו מוכנים להשתכנע, שאם יש

להקים בית כנסת, אז לואי קאהן

הוא האיש. השאלה היא: האם ללכת בדרך זו או האם לשקם כדבר יקר בזכרונות העם את ה"חורבה". אני מבקש את הידידים שלנו להביע דעה מה היה קורה אם הועדה הזאת היתה מחליטה שצריך לשקם את ה"חורבה" על רקע המסוכב, על רקע הכותל המערבי והר הבית. האם נוכח הנתונים האלה בעיניהם פסולה המחשבה של שיקום ה"חורבה" עם כל ההידושים שצריך להוסיף, אבל עיקר הרעיון יהיה לשקם את ה"חורבה".

מר י. תמיר:

כיפת בית הכנסת הקודם היתה גבוהה

מאשר כיפת המסגד כי המקום עליו

עמדה ה"חורבה" יותר גבוה מהר הבית.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כמה אנשים היום בישראל יודעים על

כך שהיה פעם בית כנסת של רבי

יהודה החסיד? וככל שיבואו יהודים מהגולה, יהיה הפרש גדול יותר בין אלה שזוכרים את ה"חורבה" כפי שהיתה, לבין אלה שאינם יודעים עליה. להפך: יבואו אנשים לראות את הבניין היפה ושם רק יודע להם שהיתה פעם "חורבה של רבי יהודה החסיד". אינני יודע מדוע אסור לכנות בניין אימפוזנטי אפילו יותר מהכותל המערבי? לו בא עכשיו האפיפיור והיה מחליט לבנות בירושלים בנין עצום (כמו שבנו בנצרת), האם הוא יתחשב בגובה המסגד או בית כנסת? או, אפילו בכנסיה אחרת?

שר הפנים ח. מ. שפירא:

אינני חושש מכך שעלול להיות איזה

בנין שיתחרה בכותל המערבי.

אני רק חושש מדבר אחד, שהבנין לא יהיה תלוש מהעיר העתיקה. משום כך אני אומר, אולי יהיה יותר קטן ויתקרב אז לנוף של העיר העתיקה. ענין הכותל המערבי איננו מפריע לי, אינני חושש.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול:

כשאני רואה את התכנית, זה לא

מפריע לי; יתכן שפעם יבנו

בנינים יותר גבוהים שם.

שר החקלאות ח. גבתי: מה שמטריד אותי זה הדיס-פרופורציה בין הגודל של הבנין שיהיה מסוגל לקלוט אלפים, לבין מספר היהודים שיבואו להתפלל.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: שמעתי שהמקסימום הוא בין 1500 עד 2000 איש, כאשר הכל מלא.

שר החקלאות ח. גבתי: יתכן שכמה ימים בשנה, כחג ומועד, יהיו הרבה אנשים. בכל ימי השנה, לא יבואו יהודים משכונות מרוחקים בירושלים להתפלל שם. זה מעורר חשש של דיס-פרופורציה, שהאולם יהיה ריק.

שר הדתות ז. ורהפטיג: יש תשובה לכך, יש תכנית יותר מצומצמת שמרחבת אחר-כך.

מר א. שרון: כבר הסברתי שכל בית הכנסת יכול להכיל 2000 איש, אבל הפנים מסודר כך שהוא קטן.

אני חושב שגם 200 - 300 איש ימלאו את זה. אפשר לבנות בנין גדול שנראה גדול, כמו כנסיית סנט-פטר ברומא, שבאמת נראית ריקה בימים רגילים. אבל אפשר לבנות כך שזה לא ייראה. יש כנסיות גדולות עם עמודים גוטיים בתוכן, ואז הגודל לא מורגש כל כך. המימדים של ה"חורבה" אינם מפריעים, זה 40×40 . אינני מפחד מקנה מידה זה. אני רוצה להזכיר לראש הממשלה את המוזאון ביד-מרדכי, גם שם היתה בעיה, שרצו שלא יהיה גדול מדי וישתלב עם הקיבוץ. צריך לקחת בחשבון שגם הכתים בעיר העתיקה יהיו יותר גבוהים מאשר קודם.

אשר לרחבת הכותל וכל המסובב. קאהן הרגיש בזה, הוא גם עשה איזה שהוא מבנה, הוא רצה לתחום את הכיכר הזאת שלא תהיה פרוצה כמו היום. בהזדמנות זו, אני חושב שמוכרחים לעשות משהו עם רחבת הכותל. בענין זה אני בעד התחרות שתיתן לנו הצעות. אי אפשר להשאיר את רחבת הכותל במשך זמן רב כמו שהיא, מוכרחים לפתור את הבעיה. זה צריך לעשות בהתחרות במכרזים, וזה יקח שנה ואולי יותר. צריך אז גם למצוא את היחס הנכון בין ה"חורבה" לבין הכותל.

בדרך כלל אינני חושש מהקטנת ערך הכותל המערבי.

אני מציע להזמין את קאהן שיציע

הצעות חדשות. כמו-כן אני מציע לפעול בקשר לרחבת הכותל

כדי שנוכל לפתור את מכלול הבעיות ולא רק בעיה אחת.

שר הדתות ז. ורהפטיג: יש בידינו היום 210 מ' של הכותל,

יתכן שבעוד מספר חודשים יהיו עוד

30 מ'. זה משנה את כל התמונה. כרגע המאמצים הם לחשוף יותר

מהכותל המערבי. לכן קאהן צריך גם לשים לב למצב המשתנה.

אני מדבר על רחבת הכותל ולא על

מר א. שרון:

בנין הישיבה, שלפי דעתנו הוא גדול

מדי, על יד שער האשפות. אי אפשר לבנות באנין ועוד בנין,

מוכרחים הכל לבנות לפי בינוי כללי. אני חוץ ואומר שחשוב

לפתור את בעית הכותל המערבי, את הרחבה, ואני מציע להכריז

על התחרות לתכניות.

צריך להזמין את קאהן כדי שימשיך

שר הדתות ז. ורהפטיג:

בתכניתו לאור המצב המשתנה.

פירוש הדבר הוא למעשה שאיננו משקמים

את ה"חורבה" כי אם כונים דבר חדש?

שר החקלאות ח. גבתי:

כמעט בשום מקום באירופה ההרוסה

מר א. שרון:

לאחר מלחמת העולם השנייה - חוץ

מאשר בפולניה, בוורשה, שיש לזה סיבות מיוחדות - לא שחזרו

אלא בנו על יד זה. פה מדובר בבנין של אבן, וקשה מאד לשחזר.

לא מצליחים בזה.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אצלי מתעוררת שאלה. אני לא

מתנגד לתכנון, השאלה היא: מתי

ניגשים לזה. לאור ההחלטה שהחלטנו הבוקר, על המצב של זמניות,

הרי צריך גם כאן לחשוב שהעניין יקח שנתיים.

מ ה ל י ט י מ : להזמין את האדריכל ל. קאהן מארצות-הברית לשם המשך התכנון של מבנה חדש ל"חורבת רבי יהודה החסיד".

ג. קרית האוניברסיטה על הר הצופים.

השר מ. בגין: הכעיה ידועה לכולם. יש סכסוך בין האוניברסיטה לבין ועדת התכנון המחוזית בקשר עם קרית האוניברסיטה בהר הצופים. לא אכנס לכעיה. אני מציע הצעה בזהלית - לאחר שועדת משנה מטעם הועדה המחוזית לבנין ערים עומדת היום להגיש הצעותיה לוועדה עצמה לאישור וההצעות האלו נוגדות את דעת הממונים על האוניברסיטה, אני מציע שתינתן הוראה - מטעם ראש הממשלה - לאותה ועדה, שהיום לא יחליטו על התכנית. אנחנו נצטין את נציג האוניברסיטה ואת נציג הועדה המחוזית, נשמע את דבריהם ואז נחליט. ההבדל בתכניות הוא עצום (1500 אנשים שיגורו שם או 17,500). מדוע צריך דוקא היום לקבל תכנית שהאוניברסיטה מתקדמת נגדה. לכן, נבקש את הועדה המחוזית להמתיין קצת עם ההחלטה.

שר הפנים ה.מ. שפירא: קשה לדרוש מהם לדחות, מכיון שזו ועדה סטטוטורית שיכולה להחליט על דעת עצמה. אני טפלת קצת בענין. האוניברסיטה רוצה לקבל 480 דונם לבניית מעונות לסטודנטים, ונתנו להם בערך כ-340 דונם. המדובר ב-110 דונם. כל המטפלים כזה טוענים - פה אחד - שאם יוסיפו קרקע ויבנו כפי שהאוניברסיטה מציעה, זה יסבור את קו הרכס של המקום, ותהיה זו "בכיה לדורות". ביקשתי, עד כמה שאפשר, ללכת לקראתם. אם בכל זאת יחליטו בשלילה - ואני חושש שהם יכולים להחליט דבר כזה - המצב יהיה רע, כי אנחנו לא נוכל להביא מומחים נגדם. שם יושבים המומחים של ירושלים המתכננים את העיר. נכון שלהרמן יש אספירציות גדולות, הוא רוצה להגיע ל-18,000 סטודנטים. המתכננים צריכים להתחשב בבעיה הארכיטקטונית.

היתה גם בעיה של כבישים. האוניברסיטה

רצתה לסלול כבישים שם שהיו הורסים את התכנית של המתכננים.
התערבתי בעניין והגיעו להסכם. האוניברסיטה טוענה שיש לה
הכסף והועדה המחוזית מפריעה לה לבנות. הערב אני נפגש
עם הרמן ועם אנשים המטפלים בזה במשרד הפנים, נראה מה יהיה.
אני ביקשתי מהם לדחות את ההחלטה, אם הדבר אפשרי.

מר י. תמיר:- איננו
הויכוח ~~הוא~~ על 18,000 או על 5000
סטודנטים, אלא כמה דרוש לאוניברסיטה.

האוניברסיטה דרשה מקום ל-18,000 סטודנטים, ומציעים לה קרקע
שתספיק ל-18,000 סטודנטים. האוניברסיטה דורשת בעד 5000
סטודנטים נוספים שיוכלו גם לגור בקמפוס שם. רוצים גם להקים
שם מרכז קהילתי. מרכז קהילתי צריך להיות בשכונות הקרובות.
האוניברסיטה תצטרך אז לשנות את התכנון שלה.

דעת הועדה כולה היתה שבשטחים מסוימים

פוגעים כאופן רציני בנוף של הר הצופים. הועדה היתה מורכבת
מנציגי עיריית ירושלים, הועדה המחוזית, מינהל מקרקעי ישראל,
וגם אני השתתפתי בחלק מהדיונים האלה. אינני חושב שמי שהוא
מהועדה אמר שרוצים שרק 1500 סטודנטים יגורו שם. אם נלך
לקראתם, ההפרש יהיה בסביבת 70 דונם. עם תכנית קצת יותר
מרוכזת, אפשר להגיע גם לעוד 5000 סטודנטים.

דיברתי עם מר דש והוא אטר שהיום

רק ידונו בעניין ולא יחליטו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: גם אני שמעתי על עניין הנוף של

ירושלים, אבל אנחנו שם במצב

כזה שלא נוכל בכל פעם להפקיע קרקעות. בכל אופן, לא נוכל
לעשות זאת בעתיד הקרוב. אינני יודע אם יש בקרבת מקום קרקע.
אם אפשר לצמצם את התכנית וליישב בה את הסטודנטים, צריך
לצמצם. חשוב מאד להוסיף ~~ל~~ 800 או 1000 סטודנטים במקום זה.
על 70 דונם, כמה יהודים אפשר להושיב שם?

מר י. תמיר:

האוניברסיטה הציעה לבנות ל-1800

סטודנטים על קרוב ל-40 דונם.

להר הצופים יש מורדות משופעים. במשך כל השנים וגם היום אסור לבנות שם, כשם שאיננו רוצים לבנות בחלק מנחל קדרון. אנחנו רוצים לשמור על משהו. המחשבה היתה להשאיר את השפועים החלקים ועל החלק העליון לבנות. על קטע מסוים האוניברסיטה קבלה את זה ועל קטע אחר היא מתנגדת כי יש לה תכניות מוכנות לגביו.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אתה מסכים שזה הפרש של 1800

סטודנטים ?

מר י. תמיר:

כן, אבל אנחנו חושבים שע"י ציפוף אפשר

גם כן להוסיף חלק. השאלה היא איך

עושים את התכנית. בתכנית הנוכחית הם לא עשו זאת.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: אם יקבלו את דעתך וישנו את התכנית,

יהיו יותר יהודים, אבל בכל זאת יבוא

מי שהוא ויגיד שבגלל הצד האסתטי לא רוצים לבנות יותר בשטח זה.

כאשר אתם מדברים על 18,000 סטודנטים,

האם זה נוסף על האוניברסיטה הקיימת?

מר י. תמיר:

כן.

השר מ. בגין:

הועדה עמדה היום להחליט על 1500.

הכוונה היא שזה יהיה שלב ראשון

ונגיע ל-5000 סטודנטים.

שר הפנים ח.מ. שפירא:

אני חושב שעל 340 דונם אפשר לבנות

ל-5000 סטודנטים.

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: כמה סטודנטים יהיו באוניברסיטה

בהר הצופים?

ללמד יהיה מקום ל-18,000 סטודנטים
ומזה הם מעוניינים לכנות מבני מגורים

שר החקלאות ח. גבתי:

ל-5000 איש במקום.

היום עמדו להחליט על 1500 בלבד. לכן
אני מבקש שיקול נוסף.

השר מ. בגין:

לא, היום הם רוצים להחליט על הקרקע.

שר הפנים ח.מ. שפירא:

היו"ר ראש הממשלה ל. אשכול: נבקש אותם שלא יחליטו, שהממשלה רוצה
להתערב בזה.

מחליטים: כי שר הפנים יבקש מועדת המשנה של הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה של ירושלים, לעכב את החלטתה
בענין תכנית שהוגשה ע"י האוניברסיטה העברית לגבי הקמת הקריה על
הר הצופים.

הישיבה נעולה.

ה צ ע ה ל ה ח ל ט ה

מ ח ל י ט י מ :

1. להסמין את נציג שירות המדינה לקבוע בחיאות עם הגופים הנוגעים לענין, כללים לחישוב זכויות הוותק של עובדי האיגוד במזרח ירושלים, לפי ההנחיות בדלקמן:

א. לענין זה - "עובד" - עובד המדינה אשר הועסק מיד לפני יום 7.6.67 ע"י ממשלת ירדן, או ע"י עיריית ירושלים העתיקה בשירות הניהן כיום ע"י ממשלת ישראל ואשר התקבל לשירות מדינת ישראל עד יום 15.5.69.

"חוק הגימלאות" - חוק שירות המדינה (גימלאות), חשט"ו-1955.

ב. פרט עובד משירות מדינת ישראל בנסיבות המזכות אותו בקצבה לפי חוק הגימלאות עקב שירותו במדינת ישראל בלבד, או פרט העובד משירות מדינת ישראל בנסיבות אשר היו מזכות אותו בקצבה לפי ההוראות שהיו בחוק בירדן ביום 1.6.67, יקבל קצבה כלהלן:

(1) בעד תקופת שירותו בירדן - קצבה לפי השיעורים שהיו נהוגים בירדן ביום 1.6.67 ולפי הסכר היסודי ששולם לו באותה עת (לפי שער הדינר הירדני שהיה נהוג ביום התשלום, או לפי שער של 9.80 ל"י לדינר בתוספת הפרטי הצמדה למדד יוקר המחיה הנהוג בישראל, כאשר המדד ביום 13.12.67 נחשב ל-100, הכל לפי הסכום הגבוה יותר).

(2) בעד תקופת שירות במדינת ישראל - קצבה לפי חוק הגימלאות בשיעור של 2% לשנה מן המסכורת הקובעת, ומבלי שיחולו לגבי תקופה זו ההוראות בדבר קצבה מינימלית;

(3) סך כל הקצבאות לפי (1) ו-(2) לעיל לא יעלה על הקצבה שהייתה מגיעה לעובד אילו שירת כל התקופה בשירות מדינת ישראל ולא יפחת מן הקצבה המינימלית שנקבעה בחוק הגימלאות.

ג. פרט עובד משירות מדינת ישראל שלא בנסיבות האמורות בפסקה ב', יקבל פיצויי פיסורים כלהלן:

(1) בעד תקופת שירותו בירדן - פיצויי פיסורים לפי הכללים והתנאים שהיו נהוגים בירדן ביום 1.6.67, בהתחשב במעמדו של העובד ולפי הסכר היסודי שקיבל אותה שעה (לפי שער ו/או הפרטי הצמדה כאמור בפסקה ב(1) לעיל).

(2) בעד תקופת שירותו במדינת ישראל - פיצויי פיסורים בהתאם לחוק פיצויי הפיסורים.

ד. לצורך חישוב חקופת ההמתנה המזכה בקצבה או בפיצויי פיצורים לענין האמור בסעיפים ב(1) ו-ג(1) לעיל, חובא בחשבון חקופת השירות במדינת ישראל כאילו היתה חקופת השירות בירדן.

ה. למרות האמור בפסקות ב' ו-ג' לעיל, עובד שנפטר אחרי השלימו חקופת שירות כוללת במדינת ישראל ובירדן של חמש שנים או יותר, יהיו סאיריו זכאים לגימלאות לפי חוק הגימלאות, אך לא יהיו זכאים לכל הטבה נוספת עקב שירותו לפני יוני 1967.

נפטר העובד לפני השלימו חמש שנות שירות כנ"ל, יהיו סאיריו זכאים למענק לפי סעיף 21 לחוק הגימלאות וכן לפיצויי פיצורים לפי החישוב בפסקה ג' לעיל.

ו. לענין מכסת חופשת מנוחה והזכות לקצובה הבראה, ייחשב השירות הקודם של העובד כאילו היה שירות במדינת ישראל.

ז. העובד יקבל בדרגתו, עם כניסתו לשירות מדינת ישראל, חוספת ווחק בסכום חוספת הווחק אותה קיבל ביום 1.6.67 (לפי השער של 9.80 ל"י לדינר), אך לא יותר מסך כל חוספות הווחק אחר היה מקבל לפי הכללים המקובלים בשירות המדינה בישראל, לו שירת במשך כל החקופה בשירות מדינת ישראל.

2. מסמיכים את שר הפנים להפעיל את הכללים שייקבעו לפי סעיף 1 לעיל, גם על עובדי עיריית ירושלים, בחיאימים לפי הענין.